



JOVES I NIT: UN PROCÉS DE PARTICIPACIÓ AMB JOVES

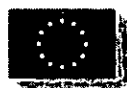
**Irene Lop i Cristina Valls
Gener 2006**

Autores: Irene Lop i Cristina Valls

Aquesta publicació és el resultat del treball de l'equip organitzador del procés de participació Joves i nit, impulsat per la Fundació Jaume Bofill, la Regidoria de Joventut de l'Ajuntament de Barcelona, el Consell de la Joventut de Barcelona i la Federació d'Associacions de Veïns i Veïnes de Barcelona, amb el suport econòmic de la Comissió Europea.



Amb el suport de la Comissió Europea



Índex

Introducció

Joves i Nit, un procés participatiu

METODOLOGIA: UN PROCÉS DE PARTICIPACIÓ AMB JOVES

1. La participació dels joves en la presa de decisions públiques
2. Fases del procés
 - 2.1. Fase 1: diagnosi
 - 2.2. Fase 2: l'enquesta ciutadana
 - 2.3. Fase 3: els tallers participatius
 - 2.4. Fase 4: els jurats de joves
 - 2.5. Fase 5: retorn
 - 2.6. Elements transversals a tot el procés
3. Comunicació i difusió
4. Valoració metodològica del procés

RESULTATS: LA NIT QUE VOLEN ELS JOVES PER A BARCELONA

5. Qui ha participat en el projecte Joves i Nit?
6. Sobre què han participat?
7. Què diuen els joves?
 - 7.1. Sobre la distribució de l'oci nocturn a la ciutat
 - 7.2. Sobre l'ús dels espais públics
 - 7.3. Sobre el tipus d'oci
 - 7.4. Sobre l'Administració com a productora d'oci
 - 7.5. Sobre l'Administració com a reguladora de l'oci
 - 7.6. Sobre la mobilitat
 - 7.7. Sobre altres aspectes
8. Quin model d'oci nocturn volen els joves per a Barcelona?

ANNEXOS.

- Annex 1. Participants en les entrevistes i els grups de conversa
- Annex 2. Enquesta postal
- Annex 3. Participants en els tallers participatius
- Annex 4. Participants en els jurats de joves
- Annex 5. Qüestionari dels jurats de joves

BIBLIOGRAFIA

NOTES

Introducció

Teniu a les mans l'informe final del procés participatiu Joves i Nit. L'informe és el fruit de gairebé dos anys de treball, al llarg dels quals s'han obert espais de participació als joves de 15 a 29 anys de Barcelona perquè debatessin i fessin propostes sobre com hauria de ser la nit a la ciutat. Endegar un procés participatiu d'aquestes característiques era un repte, tenint en compte les dimensions de la ciutat: Barcelona té més d'un milió i mig d'habitants, el 19,2% dels quals són joves.

Joves i Nit s'ha d'entendre en un context determinat, tant des del punt de vista de la temàtica tractada com de les metodologies emprades. Ja des de la seva gestació –en el si del Pacte per la Nit a través del qual l'Ajuntament de Barcelona pretenia conciliar les postures i els interessos diferents existents en la nit–, Joves i Nit entrava de ple en un debat polític i ciutadà que ha anat evolucionant al llarg dels darrers mesos.

La presentació de l'informe final del projecte es dona en un moment polític i social de la ciutat en què creix la preocupació per les actituds incíviques d'alguns ciutadans, pel soroll dels locals d'oci nocturn, per la brutícia d'algunes zones i alguns espais emblemàtics de la ciutat... No es pot obviar el fet que, des de l'estiu del 2005, amb la proposta d'una nova ordenança per al civisme sobre la taula dels grups municipals o amb les sancions i els tancaments de locals d'oci nocturn que no complien la normativa d'horaris o d'insonorització, la nit i tot el que l'envolta ha passat a ser una prioritat per a la classe política i per a la societat civil. Així doncs, els resultats de Joves i Nit poden tenir una repercussió clara en el debat generat al voltant d'aquests i altres aspectes, sobretot perquè permeten treure a la llum la veu d'un col·lectiu, la gent jove, que tot i que és protagonista sovint sembla que no tingui veu pròpia en el debat polític i ciutadà.

D'altra banda, Joves i Nit també es desenvolupa en un context d'apatia de bona part de la ciutadania amb relació a les vies de participació política tradicionals, apatia que sembla especialment significativa en els col·lectius més joves. Les dades que avui tenim en el camp de la sociologia política ens indiquen efectivament que els més joves de la societat són els que participen menys en les xarxes polítiques tradicionals, i fins i tot els que participen menys en els processos electorals. Davant d'aquesta constatació, des de fa uns anys han proliferat experiències que tenen com a objectiu impulsar noves formes i nous estils en l'acció política que ajudin a reduir la distància entre les institucions públiques i els ciutadans. Joves i Nit és un nou pas en aquest sentit, pensat especialment per trobar mecanismes atractius i innovadors que puguin fomentar una implicació més gran del col·lectiu jove en la presa de decisions públiques.

L'informe que us presentem està organitzat en dos grans blocs. D'una banda, el bloc metodològic, que descriu les característiques de Joves i Nit com a procés de participació adreçat als joves de Barcelona. S'hi descriu amb detall les diferents fases del procés, fent especial èmfasi en les tres fases centrals –enquesta ciutadana, tallers participatius i jurats de joves–, en les quals s'han utilitzat metodologies participatives. De l'altra, l'informe conté un bloc de resultats, on es presenta la síntesi de les opinions i propostes recollides al llarg de les diverses

fases del procés i es mostra per quin model d'oci nocturn per a la ciutat de Barcelona aposta el més d'un miler de joves que ha participat en el projecte.

Aquest procés no hauria estat possible sense l'impuls de les quatre institucions promotores –la Fundació Jaume Bofill, la Regidoria de Joventut de l'Ajuntament de Barcelona, el Consell de la Joventut de Barcelona i la Federació d'Associacions de Veïns i Veïnes de Barcelona– i sense el suport econòmic de la Comissió Europea. També ha estat fonamental la col·laboració de professionals i experts que treballen en el camp de la joventut, de la participació o de l'oci i que ens han ofert el seu coneixement i la seva experiència. Però cal fer un agraïment especial als més de mil joves de Barcelona que han participat en alguna de les fases del projecte i que són els que han donat el veritable sentit a Joves i Nit com a projecte de participació ciutadana.

Joves i Nit, un procés participatiu

El projecte Joves i Nit és una iniciativa de la Fundació Jaume Bofill, la Regidoria de Joventut de l'Ajuntament de Barcelona, el Consell de la Joventut de Barcelona (CJB) i la Federació d'Associacions de Veïns i Veïnes de Barcelona (FAVB), amb el suport de la Comissió Europea.

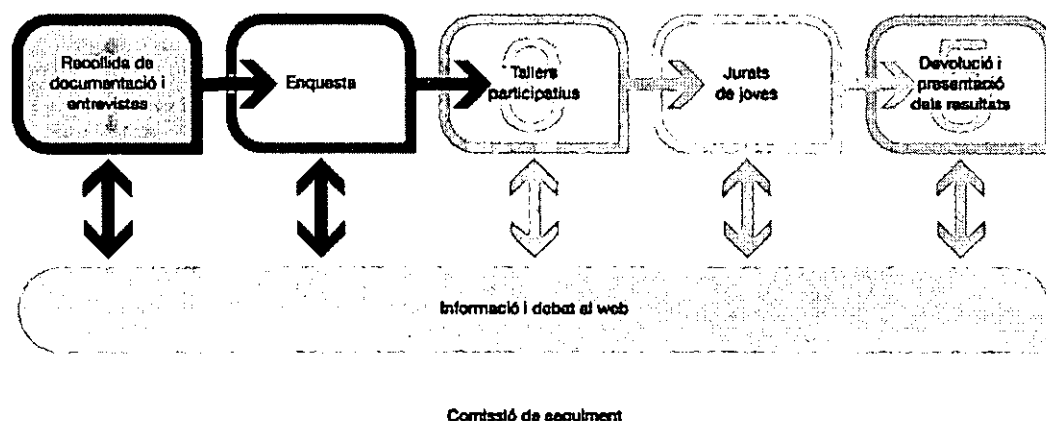
El projecte neix de la preocupació, compartida per totes aquestes institucions, per les dificultats d'implicació i participació dels joves en l'àmbit de les decisions públiques. Es desenvolupa en el marc d'una convocatòria de la Comissió Europea (Convocatòria DG EAC 43/03) en favor de la participació dels joves.

Joves i Nit és un projecte que, al llarg dels anys 2004 i 2005, ha obert espais de participació als joves de 15 a 29 anys de Barcelona –estiguin o no associats, i pertanyin al sector social que sigui– per tal que debatin i facin propostes sobre com hauria de ser la nit a la seva ciutat.

En concret, els objectius del projecte eren:

- Detectar i recollir opinions representatives del col·lectiu jove sobre la nit a Barcelona mitjançant la combinació de metodologies participatives innovadores.
- Sensibilitzar i responsabilitzar el col·lectiu jove respecte a l'ús de la nit i fomentar la seva participació en la presa de decisions públiques en aquest aspecte.
- Explicitar les prioritats del col·lectiu jove pel que fa a l'oci i la nit, de manera que es puguin elaborar actuacions concretes.

Per a la consecució dels objectius mencionats, es va dissenyar un procés metodològic amb diferents espais participatius, tant de diagnosi com d'elaboració de propostes:



Com es pot observar en l'esquema, el projecte té cinc fases: una de diagnosi (Recollida de documentació i entrevistes), una de retorn (Devolució i presentació dels resultats) i tres d'obertes a la participació dels joves de la ciutat (Enquesta,

Tallers participatius i Jurats de joves).¹ Tot el procés ha anat acompanyat de la informació i el debat obert en l'espai web i d'una comissió de seguiment formada per representants de les institucions impulsores i experts.

METODOLOGIA: UN PROCÉS DE PARTICIPACIÓ AMB JOVES

1. La participació dels joves en la presa de decisions públiques

Context social i polític de la participació juvenil

En els darrers anys les societats europees, entre elles la catalana, han vist com anava creixent un distanciament entre la ciutadania i les institucions polítiques, un fet que alguns han descrit com un exponent de la crisi de la democràcia. Aquest escenari ha tingut un impacte més gran entre la població jove, que en molts casos sembla que mostri un desinterès més gran per la cosa pública. Algunes dades de què disposem en el camp de la sociologia política ens indiquen que la joventut és qui menys participa en les xarxes polítiques institucionals, en els processos electorals i qui mostra més desconfiança en la classe política. Tot plegat sense desmerèixer el fet que alguns grups de joves tinguin un paper molt actiu en el marc dels nous moviments socials o en les noves formes de protesta social i política.

Per mirar d'entendre la participació política dels jovesⁱⁱ cal apropar-se essencialment a dos grans elements: el context social actual amb relació a les condicions concretes que afecten aquest col·lectiu i els dèficits del sistema democràtic.

No podem parlar de participació juvenil sense repensar el context social en què es dona.ⁱⁱⁱ La realitat dels joves està emmarcada en un context de canvis econòmics, socials i culturals constants. Factors com l'erosió del mercat de treball, les dificultats d'accés a l'habitatge, l'ampliació del període formatiu o la recerca d'identitats en l'esfera cultural plantegen al col·lectiu jove necessitats noves, i per tant expectatives, inquietuds i demandes noves. Aquests elements, entre altres, dibuixen unes trajectòries de pas de la vida juvenil a la vida adulta cada vegada més diversificades, que deixen enrere la linealitat de trajectòria pròpia de les societats industrials. Una diversificació que comporta un increment de la incertesa i la confusió davant el futur. D'aquesta manera, s'apunta un retard important en el procés d'emancipació i una tendència a la individualització de les experiències vitals i de les expectatives, en què és complicat crear vincles de solidaritat i d'organització col·lectiva. Això dificulta l'accés dels joves a la ciutadania plena, a les formes de participació institucionalitzades i a la proliferació de formes d'acció col·lectiva basades en la defensa d'interessos comuns. Potser per això és més fàcil que els joves identifiquin aspectes de la política molt concrets, lluny d'espais formals de participació política.

En un altre ordre de coses, cada vegada més alguns autors parlen dels dèficits de la democràcia actual, en no poder donar resposta a les noves necessitats i demandes de les societats complexes. Els paràmetres fonamentals del sistema actual –representativitat, grans aparells administratius, fortlesa de la idea d'estat-nació– estan topant amb els valors nous que imperen en la nova societat –entesa com a societat xarxa–, amb dispositius d'identificació nous i valors més efímers i més fluidos. En aquest context, és fàcil que es doni una dissociació entre el món social i la dinàmica política. La manca de lligam entre la realitat social canviant, les noves demandes de la societat, els nous valors imperants i les formes de govern

actual marquen una distància entre els ciutadans, la política formal i els seus actors o protagonistes. Els canals de participació i comunicació han resultat insuficients i mostren les seves limitacions. El distanciament i l'escepticisme de la ciutadania envers la política es fa cada vegada més patent (Subirats, 2001).

Què entenem per participació?

La participació es pot definir de moltes maneres però en termes generals entenem per participació qualsevol activitat adreçada a influir directament o indirecta en les decisions públiques. Per tant, alguns exemples de participació en el procés polític anirien des de la forma més tradicional en les democràcies representatives, com votar, fins a la definició o la prioritització de polítiques públiques, passant per l'acció col·lectiva de grups socials. La participació és, doncs, un aspecte essencial de les nostres democràcies.

D'una banda es pot entendre la participació com una finalitat en si mateixa, ja que converteix els individus en veritables ciutadans i ciutadanes, els fa implicar en la vida pública, en la col·lectivitat. D'altra banda, la participació es pot considerar com un mitjà per aconseguir un objectiu: donar legitimitat al sistema polític, identificar problemes i necessitats, prendre decisions, etc. Segons Anduiza (2005), mentre que el primer aspecte és important en el cas dels joves que s'inicien en el seu rol de ciutadans i ciutadanes, el segon aspecte considera els joves com un col·lectiu amb característiques específiques que ha de participar en la presa de decisions en els àmbits que l'afecten.

Avui dia la democràcia no es pot entendre sense tenir en compte les noves formes de participació que es veuen reflectides més particularment en la població jove. Són maneres d'actuar políticament que van deixant enrere formes de participació més tradicional, vinculades a l'afiliació als partits polítics, als sindicats o a associacions de tall tradicional i a les formes de participació més indirectes i passives que definien les democràcies representatives clàssiques.

A la vegada, des de l'Administració, sobretot des de l'àmbit local, cada vegada es veu més necessari obrir canals de participació a la ciutadania per facilitar la detecció de necessitats, la prioritització d'objectius i el disseny de polítiques públiques en aquesta societat que ja hem caracteritzat com a complexa i canviant. Aquests processos de participació són vistos per alguns autors com elements que complementen la representació política i que comporten un aprofundiment imprescindible en la democràcia (Subirats, 2001).

La participació dels joves

Benedicto i Moran (2002) exposen que una de les característiques principals de la joventut actual és el seu distanciament envers el sistema polític institucional i la manca de confiança en els seus responsables. Algunes dades reforcen aquesta idea: concretament a la ciutat de Barcelona, només el 32,3% dels joves manifesta molt o bastant interès per la política, i només l'1,3%^{iv} dels joves forma part d'un partit polític o està afiliat a un sindicat. Aquesta xifra constata un important descrèdit dels partits polítics i actors socials tradicionals (només un de cada deu entrevistats esmenta tenir-hi confiança). D'altra banda, la participació dels joves

en associacions és d'un 44% a Catalunya i d'un 37,5% a la ciutat de Barcelona. Aquesta dada no ens cridaria l'atenció si no fos perquè més de la meitat dels associats manifesta estar-ho en entitats esportives. Per tant, si fem referència a la participació dels joves en entitats que tenen un rerefons de compromís social, cultural o cívic, aquesta xifra es redueix considerablement.

Així doncs, podem dir que els joves no tenen interès per la política? Es pot parlar sobretot d'un desencís d'aquest col·lectiu amb el sistema polític institucional i d'una certa crisi de l'associacionisme tradicional? Els canals de participació existents poden donar resposta política a les demandes dels joves?

Algunes investigacions sobre joves i política mostren un desplaçament de la participació dels joves cap a l'àmbit cívic i comunitari –articulada a partir de demandes relacionades amb valors i compromisos com la sostenibilitat, la pobresa, les desigualtats o l'educació–, deixant enrere formes de participació més tradicionals com la militància en partits polítics i sindicats. La participació juvenil està cada vegada més orientada a les causes i intenta influir tant en la presa de decisions polítiques com en els estils de vida i les pautes de consum, amb el rerefons de la transformació social (Norris, 2003). En trobaríem nombrosos exemples, com el boicot al consum de determinats productes, les mobilitzacions contra la guerra o contra el Banc Mundial, les accions contra la violència de gènere o de defensa del territori, entre molts altres. Es tracta d'un acostament a noves formes d'acció política no tradicional –formes organitzatives més flexibles, menys jeràrquiques i més espontànies–, com ara els nous moviments socials. Les noves tecnologies tenen una gran importància en aquestes noves formes de participació, sobretot a través de la recollida de signatures o la convocatòria de mobilitzacions. Segons dades de l'Enquesta de valors europea (Font, 2002), els joves catalans participen més que els adults en aquest tipus de protestes polítiques orientades a denunciar situacions d'injustícia i a la recerca de solucions.

Però qui hi ha al darrere d'aquestes associacions i d'aquests moviments? Podem afirmar que al voltant d'aquestes formes de participació política i d'altres processos que puguin existir hi ha una mobilització plural i representativa del col·lectiu juvenil? Quin perfil de joves i en quins contextos participa en el diàleg amb les administracions públiques per tal d'orientar o dissenyar les polítiques públiques que els afecten?

Els primers estudis sobre participació ja mostraven que no tots els ciutadans participen de la mateixa manera. Variables com el gènere, l'edat, el país d'origen o la classe social influeixen notablement en la participació. En el cas dels joves, i segons l'Informe sobre la joventut al 2005 (Observatori Català de la Joventut, 2006), també es reproduïen aquestes diferències.

D'aquesta manera, les dades demostren que les dones joves participen menys que els homes joves. Mentre que el 25% de les joves diu que s'interessa força o molt per la política, aquest percentatge augmenta nou punts en el cas dels homes. Les dones joves estan menys inclinades a participar d'una manera tradicional i per mitjà de l'acció directa, però s'impliquen més que els seus companys en els nous tipus d'organitzacions (Anduiza, 2005). Els joves amb una situació social desfavorable tendeixen a participar menys en la vida política. Estar en una situació econòmica precària, pertànyer a una cultura o ètnia minoritària, té efectes en la participació política. Una altra variable que cal tenir en compte és

l'associacionisme. Els joves que participen en associacions o plataformes tendeixen a participar més en la vida política que la resta.

En aquest context i des del camp acadèmic i polític creix la preocupació per la desvinculació i el distanciament dels joves respecte de l'àmbit públic i sorgeixen intents diferents per fer que els joves se sentin responsables del que passa al seu voltant. Sense anar més lluny, a Barcelona existeixen espais formals de participació que permeten un diàleg amb l'Administració. El Consell de la Joventut de Barcelona i les plataformes territorials de joventut –com a espais de participació permanent i estrictament juvenil–, les comissions de joventut dels districtes –com a espais d'interlocució amb l'Administració local–, el Consell de Cent Joves de Barcelona –com a mecanisme consultiu–, o processos participatius puntuals com ara el Projecte Jove Bcn són alguns exemples d'organismes i mecanismes que faciliten la participació dels joves de la ciutat en l'elaboració de polítiques de joventut o en la gestió d'espais i equipaments juvenils.

Joves i Nit és un procés que s'insereix en aquesta línia. Concretament permet projectar un espai polític de relació diferent dels mecanismes habituals, i ho fa amb la intencionalitat d'oferir un procés de qualitat democràtica, que intenta garantir un treball deliberatiu fort i facilitar la participació de joves de tots els sectors socials.

2. Fases del procés

Les metodologies utilitzades en el procés de Joves i Nit tenien com a objectius principals:

- Fer una reflexió col·lectiva que combini la veu de diferents actors: d'una banda les associacions –protagonistes històriques de la participació– i de l'altra la ciutadania individual –veus que difícilment tenen espais d'intercanvi i reflexió compartida.
- Combinar diverses tècniques, unes de qualitatives i unes altres de quantitatives, per aproximar-nos a les reflexions dels joves de maneres diverses i recollir aspectes subjectius (percepcions, desitjos) i dades objectivables, en funció dels objectius cercats en cada moment.

En aquest projecte participatiu hem entès la importància de treballar amb la idea de *procés*. Per tant, les fases de Joves i Nit no s'han d'entendre com una suma de moments concrets i independents al llarg del temps sinó com un procés continu que s'ha alimentat a mesura que s'anaven desenvolupant les diferents fases.

2.1. Fase 1: diagnosi (febrer-maig 2004)

Aquesta primera fase era de situació i detecció de les necessitats, de composició de l'escenari i els actors amb qui treballarem, de concretar el procés, de valorar d'on partim i fins on volem arribar. Així, per començar a treballar i adaptar els objectius del procés a les característiques concretes de la població i el territori, calia conèixer la realitat dels joves de Barcelona i acotar el camp de treball segons el context social i polític concret. En aquest sentit es tractava d'elaborar una breu diagnosi que ens permetés definir el tema objecte d'estudi i detectar temes i

discursos que provoquen reflexió sobre els joves i la nit a la ciutat de Barcelona i que seran la base per al debat futur.

La diagnosi es va realitzar a partir de diferents fonts d'informació:

- **Recull de dades secundàries** (estadístiques, informes...): aquesta informació ens va permetre fer una primera aproximació de caire sociodemogràfic al col·lectiu de població objecte d'estudi, a la participació juvenil i al món de l'oci a la ciutat de Barcelona.
- **Entrevistes en profunditat**: amb la utilització d'aquesta tècnica es volia obtenir una primera aproximació a la realitat juvenil i la seva relació amb la nit. L'objectiu de les entrevistes era múltiple: obtenir informació sobre els joves i la vida nocturna de la ciutat; identificar discursos, propostes i estratègies dels col·lectius vinculats a la vida nocturna de la ciutat; conèixer les relacions que s'estableixen entre diferents col·lectius i donar visibilitat al procés.

Per això es van seleccionar persones clau d'àmbits^{vi} diferents amb l'objectiu de recollir les diverses veus existents en aquesta temàtica. Per seleccionar les persones clau es va disposar de la col·laboració dels membres del Grup Promotor, que prèviament havien mantingut contactes amb diverses persones per altres projectes. En total es van entrevistar vint persones coneixedores de la realitat juvenil en el territori i del món de la nit, amb l'objectiu de contextualitzar la problemàtica (investigadors del camp de les ciències socials, educadors socials, entitats de prevenció com Energy Control o el Centre Jove d'Anticoncepció i Sexualitat, associacions de veïns, guàrdia urbana, Transports Metropolitans de Barcelona, equipaments esportius, empresaris de l'oci nocturn...). Per estructurar-les, es va elaborar un guió que facilitava orientar els discursos dels entrevistats.

- **Grups de conversa estructurats.**^{vii} Amb l'objectiu de fer una primera aproximació als discursos dels mateixos joves sobre els usos de la nit a la ciutat, es va preveure organitzar grups de conversa estructurats. Vam creure interessant recollir les veus dels joves per identificar quines eren, a parer seu, les problemàtiques principals, i d'aquesta manera completar el diagnòstic de manera participativa amb els joves.

La selecció dels joves es va fer a través de contactes informals, del boca-orella, i es van tenir en compte variables com el gènere, l'edat, l'origen, el nivell d'estudis, la situació laboral i la situació d'emancipació.

Finalment es van organitzar tres grups de conversa estructurats (dos grups de quatre joves i un grup de sis joves) que es van reunir durant el mes de maig del 2004 a la Fundació Jaume Bofill. Es va procurar que els tres grups fossin homogenis quant a la variable de grup d'edat però heterogenis pel que fa a la resta de variables. Per dinamitzar els grups es va utilitzar una tècnica que ens permetés detectar punts forts i punts febles sobre la nit a Barcelona i fer una primera aproximació a propostes d'actuació.

2.2. Fase 2: l'enquesta ciutadana (juny-juliol 2004)

El primer espai participatiu va ser concebut com un moment d'opinió. Es tracta d'un espai de mobilització important, que té com a objectiu principal implicar el més gran nombre de joves possible en el procés i recollir tantes opinions i propostes com sigui possible. Cal destacar que es tracta d'una tècnica d'obertura en què la participació és de base individual, ja que es tractava de distribuir un nombre significatiu d'enquestes entre joves de 15 a 29 de la ciutat seleccionats aleatòriament i, per tant, rebre opinions particulars sobre la nit de forma anònima.

2.2.1. Què és una enquesta ciutadana?

Una enquesta ciutadana és una tècnica quantitativa utilitzada en metodologies participatives que parteix d'una enquesta estàndard distribuïda a una mostra representativa d'un univers de població determinat. Pretén extreure dades mesurables de les opinions dels ciutadans sobre el tema plantejat. La recollida d'opinions, en el cas de ser representatives, pot esdevenir una base sòlida per fer inferències sobre una població més àmplia.

En el cas de Joves i Nit l'enquesta ciutadana ens permetia:

- Recollir un nombre important i divers d'opinions, reflexions i propostes sobre la nit, de manera oberta i anònima, a partir d'uns indicadors estandarditzats (element que en garanteix la comparabilitat) i mesurables.
- Estendre el procés al màxim de joves de tots els territoris de la ciutat. Per aquest motiu la mostra amb què hem treballat és proporcional per districtes.
- Arribar a col·lectius que altrament potser no hi participarien, ja que es basa en la preselecció dels participants a partir de criteris aleatoris.

2.2.2. L'enquesta ciutadana de Joves i Nit

Elaboració de l'enquesta

Per a la confecció de l'enquesta es va treballar a partir del material obtingut durant la fase de diagnòstic. Els temes a tractar de cara a obtenir una primera valoració dels joves sobre la nit a la ciutat eren els següents: 1) valoració global de la Barcelona nocturna, 2) ús d'espais i equipaments, 3) model d'oci, 4) ús d'espais públics, i 5) propostes.^{viii}

Per treballar aquesta informació es van fer preguntes obertes i tancades. Les primeres permeten que la persona que respon ho faci sense la imposició d'unes opcions. A més, com que s'expressa amb les seves paraules, es poden observar pautes imprevistes, matisos i reflexions que poden anar més enllà de la previsió establerta per l'equip investigador. Les segones són aquelles que obliguen l'entrevistat a escollir una, dues o més opcions d'entre un seguit de variables establertes. Aquestes, tot i que més condicionades, tenen un índex més alt de resposta per la facilitat que suposa el mètode i són més fàcils d'analitzar.

Mostra i procediment

L'enquesta ciutadana es va distribuir per correu postal. Concretament es va fer un enviament de l'enquesta autogestionada^x a una mostra representativa de 22.100 joves barcelonins de 15 a 29 anys, escollits aleatòriament a partir del cens de l'any 2001, que representen el 7,1% de la població total jove de Barcelona.

Es van realitzar dues mostres aleatòries a partir d'un mostreig per afixació proporcional de l'enquesta per districte:

- Una primera mostra de 20.000 individus, escollits proporcionalment per districte.
- Una segona mostra de 210 individus per cada districte (un total de 10 mostres), amb l'objectiu d'establir un primer contacte amb els joves que posteriorment seran convidats a participar en els jurats de joves.

L'enviament de l'enquesta anava acompanyat d'una targeta de presentació en què s'explicaven els objectius del projecte. Es va fer a través d'una empresa de distribució, que durant la setmana del 7 al 13 de juny del 2004 va repartir els qüestionaris a les llars dels joves seleccionats. El 30 de juny es va marcar com a data límit de resposta.

Com a complement de l'enquesta ciutadana enviada per correu ordinari, es va penjar la mateixa enquesta a l'espai participatiu del web del projecte (www.jovesinit.org), obert a la participació de tots els joves barcelonins d'entre 15 i 29 anys.

Índex de resposta^x

De les 22.100 enquestes enviades, se'n van rebre 723: 707 contestades a temps i 16 fora de termini. Se'n van retornar 682, per domicili desconegut o canvi de domicili. Aquestes dades indiquen una taxa de resposta del 3,4%, amb un marge d'error del +/- 3,76 i un nivell de confiança del 95,5%.

Tenint en compte aquestes dades considerem que un 3,4% de resposta és una xifra acceptable pel tipus de mètode utilitzat. Cal tenir present que en els processos participatius en què s'utilitzen mètodes extensius d'enquesta ciutadana autogestionada les respostes se situen entre el 3 i el 5%.^{xi}

A més, a banda del mètode, cal tenir presents les característiques de l'entorn en què es distribueix l'enquesta i els actors a qui va dirigida. Així, cal considerar algunes variables que segur que han condicionat el nombre de respostes final:

- **El tipus de municipi.** Barcelona és una ciutat gran, d'un milió i mig d'habitants, fet que fa més complicada la mobilització de la ciutadania per aquest tipus de processos. Sembla que en poblacions més petites el nivell de resposta sol ser més gran, ja que no es viu de manera tan individualitzada i la sensació de proximitat o identificació amb el municipi pot ser diferent.
- **La mobilitat del col·lectiu juvenil.** La mobilitat és una de les característiques de la població juvenil. Alguns dels joves que viuen a Barcelona i que utilitzen la nit no estan empadronats a la ciutat,

particularment la població immigrant, els estrangers i els estudiants. A més, pot ser que alguns joves ja emancipats encara no estiguin empadronats al seu domicili actual.

- **Els antecedents participatius.** La gent pot tenir més predisposició a participar en la mesura que ja hagi viscut positivament experiències participatives de caràcter similar. Fins al moment d'iniciar el projecte, el col·lectiu jove de Barcelona no havia participat en cap enquesta ciutadana d'aquest tipus i per tant no tenia cap garantia que la seva implicació en el procés pogués ser influent.
- **La sobreinformació per correu.** L'enviament de qüestionaris, díptics i publicacions informatives és una acció constant que fan administracions i empreses privades. L'enviament de l'enquesta Joves i Nit va coincidir amb la distribució postal de la propaganda electoral per les eleccions al Parlament Europeu del 13 de juny del 2004. Així, la saturació informativa pot haver estat un obstacle a l'hora de respondre l'enquesta.

Pel que fa a l'enquesta penjada al web, la van respondre un total de 124 persones, 3 de les quals van comptabilitzar-se com a nul·les perquè no procedien de la ciutat de Barcelona. Cal tenir en compte que la resposta via Internet té dificultats inherents com ara la impossibilitat de controlar qui respon o saber si una mateixa persona ha contestat diverses vegades. Per aquest motiu, de cara a l'anàlisi dels resultats, les dades s'han treballat de forma independent de les enquestes rebudes per correu.

El tractament estadístic de les respostes i l'edició de les taules s'ha fet amb el paquet estadístic SPSS per a Windows v11.0 i el full de càlcul Microsoft Excel 2000.

2.3. Fase 3: els tallers participatius (setembre-desembre 2004)

La tercera fase del procés participatiu Joves i Nit és un moment de debat. Concretament obre un espai d'intercanvi i de deliberació per tal que els joves, en aquest cas vinculats a associacions, grups informals o xarxes crítiques, facin propostes sobre com hauria de ser la nit a Barcelona.

L'objectiu de fer un taller, més que recollir un nombre significatiu d'opinions, promou l'intercanvi d'idees i propostes, fomenta la creativitat grupal i permet que es generin propostes més reflexives, en sorgir d'un debat i d'un intercanvi d'impressions col·lectiu.

A banda de la riquesa d'aquesta tècnica, un dels elements que cal destacar en aquest cas concret és que s'ha treballat amb un perfil de joves acostumats a participar.

2.3.1. Què són els tallers participatius?

Els tallers són una dinàmica de treball participativa en grup en què les persones que hi prenen part discuteixen i valoren aspectes concrets que poden tenir una incidència directa en la presa de decisions públiques.

En el marc del projecte Joves i Nit es van realitzar cinc tallers amb joves associats i/o vinculats a xarxes crítiques i moviments socials. L'objectiu general era garantir la presència de joves de diferents àmbits associatius per mirar d'obtenir en el debat propostes i opinions molt diverses i per mobilitzar i coresponsabilitzar el màxim de joves associats en el debat sobre els usos de la nit a la ciutat.

Els objectius concrets dels tallers eren:

- Que els joves associats, compromesos amb la seva realitat, actors de grups informals, joves de diferents xarxes crítiques i moviments socials, coneguessin els resultats de l'enquesta de joves realitzada a començament de l'estiu del 2004 i poguessin iniciar un debat sobre els resultats obtinguts.
- Recollir les propostes dels joves implicats en la realitat de Barcelona sobre els usos de la nit a la ciutat i mirar de cercar punts de consens al voltant de les diferents visions proposades.

2.3.2. Els tallers participatius Joves i Nit

Els temes que es van tractar

A l'hora d'estructurar els temes sobre els quals centrar el debat dels tallers participatius, es van tenir en compte els resultats extrets tant de les entrevistes i els grups de conversa com de l'enquesta ciutadana enviada a més de vint mil joves de la ciutat de Barcelona. Concretament es va plantejar el debat al voltant de dos grans eixos:

- **Model d'oci nocturn a la ciutat**, considerant que la diversitat de tipus d'oci i per tant la seva complexitat i la seva riquesa influeix en el model de ciutat. En aquest bloc el debat podia girar entorn de temes com: oci mercantilitzat, oci no mercantilitzat, oci institucional, oferta gestionada pels mateixos joves, equipaments i serveis, distribució de l'oci a la ciutat, preus o horaris.
- **Nit i espais públics**, entès com tot allò relacionat amb l'ús de la via pública i de l'espai públic; particularment la mobilitat i l'ús de les places i els carrers.

Mostra i procediment

Per seleccionar els participants es van utilitzar tres tipus de convocatòria diferents en funció del perfil de joves associats que es buscava:

- Convocatòria oberta per carta a totes les entitats que formen part del registre d'entitats del Consell de la Joventut de Barcelona (CJB) per posar-nos en contacte amb els joves associats en organitzacions constituïdes formalment.

- Ús de les xarxes a partir de contactes informals per aconseguir la implicació de joves que formen part de xarxes crítiques o nous moviments socials.
- Contactes amb els referents (educadors) de diversos equipaments públics de la ciutat per contactar amb joves de grups informals.

Índex de resposta

Malgrat els esforços de convocatòria realitzats, no es va poder garantir la quantitat i la representativitat dels joves associats de la ciutat previstes inicialment, tot i que sí que es va recollir la diversitat de discursos entre aquest col·lectiu. A l'hora de buscar una explicació a les dificultats d'implicar els joves associats de la ciutat en el procés, s'han plantejat diferents hipòtesis:

- **Problemes de gestió en la convocatòria**, ja que es va realitzar bàsicament per carta, fet que pot haver condicionat que el col·lectiu s'apropiés amb menys facilitat del projecte.
- El fet de que es tracti d'una **proposta no sorgida del mateix moviment associatiu** i que es plantegi amb una temàtica marcada, una agenda fixada i amb un objectiu de consulta més que de presa de decisions ha pogut generar algun recel entre els joves associats.
- La situació de les entitats juvenils, molt **sobrecarregades de feina i debat** i la prioritització d'altres temes per a la reflexió i el treball també poden haver condicionat la manca d'implicació.

Taula 1.

Tallers de participació realitzats, per nombre de participants i data de celebració^{xii}

Taller	Nombre de participants	Data de celebració
Grups no formals	6	15 de novembre del 2004
Moviments socials	9	22 de novembre del 2004
Taula de Joves de Sant Andreu ^{xiii}	7	17 de desembre del 2004
Consell de Joves d'Horta-Guinardó	11	29 de novembre del 2004
Consell de la Joventut ^{xiv}	8	1 de juliol del 2005
Total	41	

L'estructura dels cinc tallers participatius no va ser exactament la mateixa. Per tal de resoldre els problemes de convocatòria es va procedir a adaptar el taller a les necessitats i el context de cada un dels grups formats.

Tanmateix hi ha alguns elements comuns en els cinc tallers que val la pena comentar. Els tallers van tenir una durada d'entre dues hores i mitja i tres hores. La primera mitja hora era bàsicament informativa –presentació del projecte Joves i Nit i dels objectius concrets del taller. Les dues hores següents estaven destinades a la formulació de propostes i a la seva prioritització. Per iniciar el debat es va facilitar

un document en què s'apunten les principals idees recollides en fases anteriors (diagnosi i enquesta ciutadana). A partir d'aquí, i com s'ha comentat anteriorment, la tècnica emprada per gestionar el debat i l'elaboració de propostes va variar segons les característiques de cada grup. A continuació es mostra un resum de les dinàmiques emprades:

Pluja d'idees: aquesta va ser la dinàmica predominant, ja que es va utilitzar en tres tallers (Taula de Joves de Sant Andreu, Consell de Joves d'Horta-Guinardó i taller de moviments socials). Aquesta dinàmica va tenir com a objectiu parlar de les problemàtiques i demandes existents a la nit i dibuixar propostes i línies d'actuació.

Dinàmica de parelles: aquesta dinàmica es va poder treballar amb els joves de grups no formals i amb el grup del Consell de la Joventut. Va consistir a prioritzar línies d'actuació i redactar propostes per grups que després es consensuaven.

2.4. Fase 4: els jurats de joves (gener-juliol 2005)

La quarta fase del procés és un moment de deliberació i de propostes basat en una experiència de participació força innovadora: els jurats de joves. Un espai on els participants, seleccionats aleatòriament i reunits durant dos dies seguits, emeten un dictamen després de diverses sessions informatives i nombrosos moments de debat.

2.4.1. Què són i com funcionen els jurats ciutadans?

Els jurats ciutadans, també anomenats consells ciutadans o nuclis d'intervenció participativa,^{xv} són un mecanisme de participació dels ciutadans i de les ciutadanes en la presa de decisions públiques. Estan integrats per ciutadans, en aquest cas joves escollits a l'atzar, que durant uns dies s'informen i debaten sobre un problema o una situació determinada perquè després puguin donar-hi la seva opinió i formular les seves propostes. Simplificant molt, es pot dir que es tracta d'un procediment similar als jurats populars de l'Administració de justícia, però orientat a prendre una decisió en l'àmbit municipal.

Aquest mecanisme se sosté sobre dos grans principis, l'*aleatorietat* i la *deliberació*, que donen resposta a alguns dels dilemes que planteja la participació. Bona part de la crítica envers els processos de participació ciutadana parteix, d'una banda, del dèficit d'informació previ que tenen els ciutadans sobre els afers públics, fet que pot condicionar la seva presa de decisions i, de l'altra, de la poca diversitat i pluralitat dels participants (en moltes ocasions s'argumenta que "sempre hi participen els mateixos"). Per tant, en el cas dels jurats:

- La selecció aleatòria dels participants garanteix que qualsevol ciutadà o ciutadana tingui les mateixes possibilitats de participar en el procés. La pluralitat dels participants (quant a sexe, edat, nivell d'estudis...) tendeix a ser bastant semblant a la realitat social del territori on s'organitzen els jurats.

- El fet de donar informació exhaustiva sobre els temes que es tracten permet als participants debatre entre ells i prendre decisions en condicions d'igualtat.

La major part del temps dels jurats es dedica a escoltar l'opinió d'experts i dels diferents actors polítics, econòmics i socials relacionats amb els diversos aspectes que s'hauran de tenir en compte a l'hora de prendre una decisió. Per poder debatre i finalment emetre la seva opinió, els ciutadans necessiten rebre la informació necessària.

A banda de rebre informació, els participants dediquen bona part del temps a debatre i deliberar entre ells. Normalment cada aportació o ponència és debatuda pels ciutadans en grups petits, d'aproximadament cinc persones, fet que facilita que tothom tingui l'oportunitat d'expressar-se i adreçar preguntes als ponents. Les intervencions –propostes i opinions– dels participants són enregistrades i anotades per l'equip de treball per ser analitzades posteriorment.

Finalment, una vegada acabada aquesta fase, els participants donen la seva opinió sobre els temes debatuts tot responent, individualment i de forma anònima, un qüestionari. En el qüestionari es plasmen els temes que han anat sortint en els debats i això permet quantificar les idees recollides en les diferents fases de deliberació del jurat.

A partir de les respostes obtingudes del qüestionari i de les aportacions recollides en els debats, l'equip organitzador elabora un informe que es presenta com el dictamen ciutadà. Aquest informe final explica el procediment que ha seguit l'experiència i la decisió presa pels ciutadans; la seva redacció és revisada per un grup de persones escollides d'entre els mateixos participants als jurats.

2.4.2. Els jurats ciutadans en el marc del projecte Joves i Nit

En el cas dels jurats ciutadans del projecte Joves i Nit cal remarcar dos aspectes innovadors. D'una banda la utilització del mecanisme amb un col·lectiu molt concret de la població (joves d'entre 15 i 29 anys) –és per això que nominalment en el projecte es parla de jurats de joves– i, d'altra banda, l'aplicació del mecanisme dins el context d'una gran ciutat com Barcelona.

En el marc del projecte Joves i Nit s'han organitzat deu jurats de joves, un per cada districte de la ciutat, cadascun format per uns vint-i-cinc joves de 15 a 29 anys. Els deu jurats es van celebrar en cinc dates diferents, ja que es van organitzar simultàniament dos jurats per cada data.

Les sessions es van celebrar durant dos dies correlatius entre els mesos de març i juny del 2005. Vuit jurats es van celebrar en divendres i dissabte, els dos restants es van celebrar en dijous i divendres. La variació de dates s'explica perquè es va detectar que era més senzill aconseguir joves per participar en un jurat quan aquest se celebrava en divendres i dissabte. Per a molts joves el dissabte és un dia festiu i per tant només han de tramitar un dia lliure a la feina, a l'institut o la universitat (vegeu taula 2).

Taula 2.

Dates de celebració dels jurats

Jurat	Celebració del jurat	Lloc de celebració
1 Eixample	Divendres 4 de març i dissabte 5 de març.	Centre Cívic La Sedeta
2 Gràcia		
3 Sarrià	Dijous 17 de març i divendres 18 de març.	Centre Cívic de Sarrià
4 Les Corts		
5 Sants	Divendres 5 d'abril i dissabte i 6 d'abril.	Centre Cívic Pati Llimona
6 Ciutat Vella		
7 Sant Andreu	Divendres 19 de maig i dissabte 20 de maig.	Centre Cívic Garcilaso
8 Sant Martí		
9 Horta-Guinardó	Divendres 16 de juny i dissabte 17 de juny.	Centre Cívic Les Basses
10 Nou Barris		

Durant el període comprès entre els mesos de gener i juny del 2005 es va fer la recerca dels equipaments i el procés de captació dels participants, de manera esglaonada i coincidint amb la celebració dels diferents jurats. La complexitat de la gestió va requerir la definició de dos equips de captació de dues persones cadascun. Cada equip es va responsabilitzar de la gestió de cada parella de jurats, per tant un equip es va encarregar de la gestió de sis jurats i l'altre de quatre.

Per facilitar que les persones seleccionades es posessin en contacte amb l'equip organitzador es va establir un horari, de dilluns a dijous de 15.00 a 20.00 hores i divendres de 9.00 a 14.00 hores. El lloc de captació va variar en funció del districte per tal de facilitar al màxim la mobilitat de les persones seleccionades.

La dedicació que s'exigeix a les persones seleccionades fa que el mecanisme tingui previst compensar econòmicament els participants. En el cas que ens ocupa es va establir fer un pagament d'un total de 60 euros pels dos dies que es requeria participar. A la vegada, l'equip organitzador va fer les gestions necessàries per facilitar la participació dels joves, sobretot es van tramitar permisos per als estudis i per a la feina.

Procés de reclutament

El nombre de participants que calia seleccionar per a cada jurat era d'entre 20 i 30 persones, per tant l'objectiu era que entre 200 i 300 joves de la ciutat participessin en el debat i en la formulació de propostes.

Per al procés de selecció dels participants es van elaborar deu mostres aleatòries (una per cada districte de celebració dels jurats) de 210 joves d'entre 15 i 29 anys sobre la base del cens 2001. Resulta d'interès recordar que aquestes mostres es van fer durant la fase de l'enquesta ciutadana i que els 210 joves seleccionats per cada districte van rebre també el qüestionari de Joves i Nit a mitjan 2004 i per tant, a priori, ja havien tingut l'oportunitat de participar en el procés des del seu inici.

Si com s'ha comentat anteriorment el nombre òptim total de participants a seleccionar per cada jurat és de 30, la mostra per als jurats es va fer set vegades superior al nombre total de participants que calia (mostra = 210), tenint en compte que dels seleccionats sempre hi ha persones que refusen participar.

En aquest punt és important matisar que en els jurats de Sant Martí i d'Horta-Guinardó va caldre ampliar la mostra inicial a 300 i a 250 joves, respectivament. A Sant Martí es va fer una segona mostra de 90 joves per compensar una baixa

participació en la primera remesa de 210 seleccionats, atribuïble a un problema constatat en l'enviament de cartes (la major part de la gent no havia rebut la carta en què se'ls convidava a participar) i per algun problema de gestió tècnica. A Horta-Guinardó la mostra es va ampliar en 40 joves més, en aquest cas per compensar la proximitat de les dates de celebració dels jurats amb el final del curs acadèmic, l'examen de la selectivitat i moltes feines d'estiu acabades de començar.

En tots els casos, l'enviament de les cartes es va anar fent esglaonadament a mesura que s'aproximaven les dates dels jurats. Els equips de captació tenien pels volts de set setmanes per fer el reclutament de cada parella de jurats. Per exemple, l'enviament de les cartes per als dos primers jurats (Eixample i Gràcia) es va fer el 17 de gener, i els jurats es van celebrar el 4 i 5 de març.

La carta que s'enviava als joves seleccionats era personalitzada i anava signada pel regidor de Joventut de l'Ajuntament de Barcelona. S'informava al seleccionat que havia estat una de les persones escollides aleatòriament per formar part dels jurats de joves del seu districte i se'l convidava a posar-se en contacte amb l'equip organitzador per concertar una entrevista i complementar la informació. El contacte es podia fer via trucada o SMS a un telèfon mòbil (que portava cada equip de captació), missatge a un contestador de telèfon fix, correu electrònic o dirigint-se a l'oficina de captació corresponent. La carta anava acompanyada d'un document adjunt on s'explicava què són i com funcionen els jurats, juntament amb un breu dossier de premsa amb notícies relacionades amb el projecte Joves i Nit.

Algunes de les persones es van posar en contacte amb l'equip de captació a través d'alguna de les opcions que se'ls ofería a la carta, però la gran majoria no es va posar en contacte amb l'equip. Uns dies després d'haver fet l'enviament, es va fer una primera tanda de trucades als joves seleccionats per concertar l'entrevista. Els números de telèfon s'aconseguien a través de guies telefòniques o dels telèfons d'informació telefònica. En els barris en què el nombre de persones localitzades per via telefònica era molt escàs es va procedir a deixar algun avís personalitzat a la bústia de la persona seleccionada.

La taxa de rebuig, que indica el nombre de persones seleccionades que no van participar als jurats per cada una de les que van acceptar fer-ho, va ser de 9. És a dir, que per cada persona que hi va participar, nou no van fer-ho.

En tot cas, la taxa de rebuig no indica el nombre de gent que va rebutjar explícitament participar en els jurats, sinó que inclou també aquelles persones que per motius diversos no van poder ser localitzades. En el cas dels jurats de joves, tal com mostra la taula 3, el nombre d'il·localitzables és especialment important: d'una mostra de 2.230 joves d'entre 15 i 29 anys no es va poder contactar amb 1.219. Si excloem aquestes persones del càlcul de la taxa i només comptem aquelles persones que van rebutjar participar explícitament, obtindrem una proporció menor de rebuig, que estaria al voltant del 3,5.

Taula 3.
Procés de captació

Jurat	Seleccionats	Participants	No localitzats	Refús participar
Eixample	210	22	98	90
Gràcia	210	28	119	63
Sarrià-Sant Gervasi	210	24	130	56
Les Corts	210	23	137	50
Sants-Montjuïc	210	24	105	81
Ciutat Vella	210	23	138	49
Sant Andreu	210	26	87	97
Sant Martí	300	15	218	67
Horta-Guinardó	250	23	99	128
Nou Barris	210	19	88	103
TOTAL	2.230	227	1.219	784

Si mirem de comparar la taxa de rebuig amb la d'altres experiències de jurats ciutadans del País Basc i de Catalunya^{xvi} podem concloure que la taxa de rebuig en municipis petits i amb més cohesió social tendeix a ser més reduïda; un exemple és l'experiència d'Idiazabal, al País Basc, on la taxa de rebuig va ser de l'1,1.

Per explicar aquest índex de rebuig cal recuperar les dificultats que ja hem mencionat en l'apartat de l'enquesta (poblacions grans i de caràcter urbà i mobilitat de la gent jove) però també és important apuntar els motius adduïts pels mateixos joves seleccionats que van declinar participar en els jurats quan se'ls preguntava la raó del seu rebuig:^{xvii}

- **Motius laborals i d'estudis:** De les 784 persones amb qui es va contactar però que no van participar, gairebé la meitat (45,8%) va al·legar motius laborals, o bé perquè l'empresa no els donava permís per assistir-hi o bé perquè, sense ni tan sols preguntar-ho, no es veien amb cor de deixar de treballar per la seva situació personal (contractes de treball que feia poc que estaven en vigor, feines inestables, etc.). El grup d'edat que més va manifestar aquest motiu és el col·lectiu de 20 a 24 anys i el de 25 a 29 (pels volts d'un 53%). Tot i així, és important referenciar que si mirem més concretament els anys de naixement, la major part de joves del grup de 20 a 24 anys que justifiquen la seva absència per motius laborals són els que estan a la part més alta de la franja, 23 i 24 anys.
- Aproximadament una quarta part dels joves amb qui es va contactar va manifestat un **desinterès explícit a participar**. Alguns joves expressaven certa desconfiança cap a la utilitat del projecte (preguntes relatives a "què se'n farà dels resultats" van ser molt repetides en les converses), altres feien una crítica explícita del projecte o mostraven una manca de confiança envers l'Administració. Aquest argument s'ha d'entendre en un context en què no hi ha tradició de processos d'implicació dels joves en la presa de decisions públiques i en què la cultura política participativa és escassa. De la mateixa manera, aspectes de caire global com el descrèdit de la classe política i l'allunyament dels joves envers la política institucionalitzada poden ser, entre altres, causes d'aquest desinterès.

Malgrat que la selecció aleatòria dels participants permet incorporar la veu de persones desvinculades de la vida política i associativa de la ciutat, no ens ha d'estranyar que el percentatge de participants que manifesta formar part d'una associació o moviment social sigui més elevat que el total de joves associats de

Barcelona,^{xviii} ja que segurament són joves que tenen més implicació en els temes públics que altres que no estan acostumats a participar.

Cal destacar que es tracta del motiu per no participar més explicitat pel grup més jove, de 15 a 19 anys.

- Altres motius explicitats: en tercer lloc, un 12,7% va assenyalar raons d'estudis (sobretot en casos en què la data dels jurats era propera a l'època d'exàmens) i la resta es refereix principalment a motius familiars, problemes de salut o s'excusa dient que estarien fora de Barcelona en les dates proposades de jurats.

L'agenda dels jurats de joves

A principis de l'any 2005, i paral·lelament al procés de reclutament dels dos primers jurats, es va definir l'agenda. Aquesta va ser elaborada per l'equip tècnic del projecte a partir dels contactes i la documentació recollida al llarg de tot el projecte Joves i Nit, amb la col·laboració i la validació del Grup Promotor, format per representants de l'Ajuntament de Barcelona, del Consell de la Joventut de Barcelona i de la Federació de Veïns i Veïnes de Barcelona. L'objectiu era pensar en ponències que permetessin als joves prendre decisions sobre la gestió de la nit.

En termes generals, els jurats havien d'emetre la seva opinió i les seves propostes sobre aspectes de la nit que havien definit els mateixos joves en les fases anteriors del projecte. Aquests temes giren al voltant del model i la distribució de l'oci a la ciutat, l'ús dels espais públics, els horaris dels establiments d'oci i dels equipaments municipals i el transport públic.

Pel que fa a l'organització de l'agenda es va decidir organitzar-la de la manera següent: el primer dia al matí es van programar les intervencions vinculades a la presentació de diferents models d'oci nocturn, fent especial èmfasi en les característiques pròpies del model d'oci nocturn de la ciutat de Barcelona. En aquest cas hi van participar el sociòleg Isaac González i el tècnic de l'Ajuntament de Barcelona Jordi Reynés. A la tarda es va organitzar una taula rodona per tractar la problemàtica de l'ús de l'espai públic a la nit, amb la presència d'un jove (Joffre Villanueva), una veïna (Mar Gil) i el director dels serveis de prevenció de l'Ajuntament de Barcelona (Josep M. Lahosa).

Per al segon dia es van programar ponències per tractar temes molt específics: les normatives i la mobilitat. La ponència sobre normatives va anar a càrrec d'Enric Serra, tècnic de la Direcció Executiva dels Serveis d'Inspecció de l'Ajuntament, mentre que Pau Avellaneda, investigador del Grup de Mobilitat, Transport i Territori de la UAB, es va fer càrrec del tema de mobilitat i transport públic nocturn. Finalment, durant el segon dia es va destinar un espai per a les particularitats de cada districte. L'objectiu d'aquest espai era oferir l'oportunitat a cada districte de tractar els temes que creïessin convenients i que afectessin els ciutadans del seu territori.

Com ja s'ha comentat anteriorment, els deu jurats es van celebrar en cinc dates diferents (dos jurats per data) en un mateix equipament, de manera simultània però treballant per separat; per aquest motiu l'ordre de les ponències va variar

mínimament, per permetre la mobilitat dels ponents. L'única sessió que van realitzar de forma conjunta entre jurats de diferents districtes va ser la taula rodona en què es parlava de l'espai públic.

L'agenda dels jurats de joves va ser la següent:^{xix}

JURAT DE L'EIXAMPLE
Divendres 4 de març

Hora	Ponència
9.00-10.00	Salutació del regidor de Joventut, Sr. Xavier Florensa. Presentació dels jurats de joves: què es farà, quins temes es tractaran... Presentació de resultats de l'enquesta de Joves i Nit i dels tallers participatius.
10.00	Esmorzar.
10.30-12.00	Model d'oci nocturn a la ciutat de Barcelona.
12.00-13.30	Experiències de models d'oci nocturn de diferents ciutats.
13.30	Dinar.
15.30-17.30	Ús dels espais públics. Taula rodona en plenari.

JURAT DE GRÀCIA
Divendres 4 de març

Hora	Ponència
9.00-10.00	Presentació dels jurats de joves: què es farà, quins temes es tractaran... Presentació de resultats de l'enquesta de Joves i Nit i dels tallers participatius. Salutació del regidor de Joventut, Sr. Xavier Florensa.
10.00	Esmorzar.
10.30-12.00	Experiències de models d'oci nocturn de diferents ciutats.
12.00-13.30	Model d'oci nocturn a la ciutat de Barcelona.
13.30	Dinar.
15.30-17.30	Ús dels espais públics. Taula rodona en plenari.

Dissabte 5 de març

Hora	Ponència
9.00-10.30	La mobilitat a la nit. El transport públic nocturn.
10.30	Esmorzar.
11.00-12.30	Normatives (horaris, llicències, dret admissió als establiments d'oci).
12.30-14.00	Districte.
14.00	Dinar.
16.00-18.00	Debat plenari. Resposta al qüestionari final dels jurats de joves.

Dissabte 5 de març

Hora	Ponència
9.00-10.30	Normatives (horaris, llicències, dret admissió als establiments d'oci).
10.30	Esmorzar.
11.00-12.30	La mobilitat a la nit. El transport públic nocturn.
12.30-14.00	Districte.
14.00	Dinar.
16.00-18.00	Debat plenari. Resposta al qüestionari final dels jurats de joves.

Dinàmica de les sessions

Les jornades de celebració dels jurats es distribuïen en dos dies, amb sessions de 90 minuts cadascuna, matí i tarda. La dinàmica de funcionament va ser comuna per a totes les sessions i s'estructurava de la manera següent: durant la primera mitja hora el ponent feia la seva intervenció, tan objectiva com fos possible; en la segona mitja hora els participants es distribuïen en petits grups d'unes cinc persones per posar en comú dubtes i elaborar unes primeres propostes (sistema de rotació per evitar que els integrants dels grups fossin els mateixos); durant els últims 30 minuts, un portaveu de cada grup (que s'intentava que fos diferent en cada sessió) exposava els dubtes o comentaris al ponent i es feia un breu debat. Les ponències i les aportacions fetes pels grups van ser recollides per l'equip dinamitzador i enregistrades.

La tria dels ponents va ser responsabilitat de l'equip organitzador, tot i que va ser validada pel Grup Promotor del projecte, amb l'objectiu de facilitar als joves informació plural i entenedora. Van intervenir-hi tècnics de l'Administració, actors polítics de l'àmbit de districte i experts independents.

El segon dia a la tarda, l'equip organitzador va fer una recopilació dels diferents temes tractats i va demanar als participants que de tota la informació recollida prioritzessin propostes al voltant dels temes tractats i omplissin el qüestionari final.

Abans de finalitzar cada jurat es van escollir dos representants per tal que una vegada redactat l'informe parcial de cada jurat el poguessin llegir i validar-ne el contingut.

2.5. Fase 5: retorn

El retorn de la informació i les propostes recollides és un element que ha d'estar garantit en tot procés de participació. L'objectiu és que la ciutadania en general i els participants en el procés en particular tinguin accés als resultats obtinguts. En el cas de Joves i Nit aquest retorn s'ha anat realitzant en els moments de tancament de cada fase a partir de la publicació al web dels informes parcials, de la presentació dels resultats a la premsa i de l'enviament dels informes per correu postal als participants (en el cas dels jurats de joves).

La fase de retorn, a més d'informar i fer difusió dels resultats del procés, també té com a objectiu donar respostes als participants i a la ciutadania en general sobre la utilitat i la concreció que tindran aquests resultats en les decisions i les polítiques de l'Administració que impulsa el procés de participació. A l'inici de l'any 2006, el darrer i més central moment de retorn del projecte Joves i Nit serà el lliurament públic de l'informe que teniu a les mans a tots els participants i a les autoritats corresponents, amb l'objectiu de donar el màxim de visibilitat possible als resultats i de fer públic el compromís de l'Ajuntament d'incorporar, en menor o major mesura, les opinions i propostes que s'hi recullen a les seves polítiques relacionades amb la gestió de la nit. A banda dels moments de retorn previstos en el marc del projecte, algunes institucions impulsores han mantingut trobades amb joves participants per explorar formes de col·laboració de cara al futur.

2.6. Elements transversals a tot el procés

- www.jovesinit.org

Per garantir la participació al llarg del procés, s'ha mantingut un espai d'informació i debat al web.

Com a espai informatiu, en el web s'ha fet difusió del projecte, de manera que ha esdevingut l'aparador informatiu dels objectius i les diferents fases del procés amb la possibilitat de descarregar els diferents informes del projecte. També s'ha fet difusió d'altres recursos, en concret hi ha un apartat on es poden descarregar documents sobre participació jove, i enllaços a diferents institucions públiques o privades que poden ser d'interès per als usuaris del web, experiències d'oci a diferents ciutats o altres processos de participació ciutadana. També ha estat durant gairebé dos anys el lloc on poder visualitzar en format digital l'agenda del programa "Barcelona dia i nit" de l'Ajuntament de Barcelona.

Com a espai de participació i debat, durant el temps en què es va distribuir l'enquesta ciutadana per correu postal, l'enquesta també va ser penjada al web perquè qualsevol jove de la ciutat, encara que no hagués estat preseleccionat, pogués respondre-la. També s'ha pogut recollir l'opinió de diversos joves a partir dels fòrums oberts i de la bústia de correu electrònic. El nombre mitjà de visites mensuals al web ha estat de 650.

- El Grup Promotor i la Comissió de Seguiment

Durant el projecte hi ha hagut dos espais de seguiment permanent del procés: el Grup Promotor i la Comissió de Seguiment.

El primer, format per representants de les institucions impulsores del projecte,^{xx} ha estat l'espai en què s'ha debatut el format, el contingut i els resultats de cadascuna de les fases del procés, fent un seguiment constant del projecte.

El segon, la Comissió de Seguiment,^{xxi} ha inclòs també experts i ha permès aconseguir i contrastar informació i aprofundir en el debat en els moments clau del projecte: l'anàlisi de l'enquesta ciutadana, els resultats dels jurats de joves o el moment de redacció de les conclusions finals del procés participatiu.

3. Comunicació i difusió

És important que qualsevol iniciativa de participació ciutadana vagi acompanyada d'una bona campanya de difusió que permeti que el procés sigui al màxim de visible per a tothom. Aquesta importància es veu remarcada en el procés Joves i Nit a causa de les seves característiques intrínseques, tant del col·lectiu jove com de la ciutat de Barcelona. Per a molts joves la participació, o en concret un projecte d'aquestes característiques, pot resultar innecessària, avorrida o poc clara, és per això que es va considerar de gran importància facilitar al màxim possible la visibilitat del procés des del seu inici, amb informació sobre els objectius del procés, la metodologia utilitzada o la repercussió que tindria en el procés d'elaboració de polítiques públiques.

Es va acordar organitzar tres rodes de premsa. Una a l'inici del procés, que donava el tret de sortida al projecte i tenia per objectiu facilitar que es conegués entre la ciutadania. La segona es va realitzar per presentar els resultats de l'enquesta ciutadana i va tenir força repercussió en els mitjans de comunicació d'abast general i comarcal, sobretot premsa escrita i ràdio. Finalment, de cara a presentar l'informe que teniu a les mans es va realitzar una darrera roda de premsa a l'Ajuntament. A la vegada, es va creure necessari celebrar un acte institucional amb l'assistència dels participants a les diferents fases del projecte per tal de lliurar els resultats finals als representants polítics de la ciutat.

Per fer difusió del procés es van dissenyar cartells informatius que es van distribuir a les associacions juvenils i a diferents equipaments municipals de la ciutat i es va donar impuls a l'espai web Joves i Nit (www.jovesinit.org).

Malgrat els esforços realitzats, cal esmentar que amb les estratègies de comunicació emprades no era senzill aconseguir captar l'atenció del públic jove al qual va dirigit el procés participatiu i aquest fet de ben segur que ha condicionat el nombre final de respostes obtingudes.

El moment participatiu amb una major difusió va ser l'enquesta ciutadana, ja que calia mobilitzar el màxim nombre de participants possible. Era la fase d'obertura per excel·lència. Les fases successives del procés van tenir una visibilitat menor, tot i que en el cas dels jurats de joves l'experiència innovadora va cridar l'atenció d'algun mitjà de comunicació d'abast general, que va realitzar entrevistes als organitzadors del procés i als participants. També se'n va parlar a la televisió i la premsa escrita de caràcter local i de districte.

4. Valoració metodològica del procés

Per valorar la metodologia emprada en un procés de participació d'aquestes característiques, per copsar-ne els avantatges i inconvenients i avaluar-ne els resultats, hem intentat fer una mirada a diferents àmbits del nostre treball per respondre als interrogants següents: Sobre què hem fet participació? Qui hi ha participat? Com s'ha dut a terme el procés? Quines conseqüències pot tenir?

Per respondre la major part de preguntes, ens hem guiat bàsicament per l'estudi que la professora Eva Anduiza i l'investigador Sergi de Maya, del Departament de Ciència Política de la Universitat Autònoma de Barcelona, van realitzar sobre la qualitat de la participació (Anduiza i De Maya, 2005). En aquest estudi es recull un seguit d'orientacions i d'indicadors quantitatius que permeten realitzar una avaluació de la qualitat dels processos i mecanismes de participació ciutadana. No és el nostre objectiu aplicar els indicadors concrets al projecte Joves i Nit, però sí que ens és útil treballar a partir dels diferents àmbits d'anàlisi i dels criteris o les aspiracions que els autors proposen per poder valorar la qualitat del projecte com a procés participatiu.

Qui hi ha participat?

Quin perfil de joves ha participat en el procés? Podem parlar d'una participació àmplia i representativa?

Una de les aspiracions més importants en un procés participatiu és garantir l'amplitud i la representativitat dels participants per tal de donar força al procés. De fet, que hi participi poca gent o que els participants acabin essent poc representatius del col·lectiu d'actors amb qui es vol treballar acostuma a ser un dels principals motius de crítica a aquestes experiències participatives. En aquest cas havíem de garantir la presència de la major part de població jove de Barcelona de la forma més representativa i àmplia possible i, a la vegada, incloure la veu del col·lectiu jove organitzat.

Després de considerar aquests criteris avaluatius amb relació al procés Joves i Nit, podem afirmar que gràcies a la combinació de diversos mecanismes participatius hem estat capaços de generar una participació quantitativament important i amb un perfil força representatiu del col·lectiu de joves de la ciutat.

- **Amplitud o extensió del procés**

La metodologia participativa que tenia com a objectiu principal implicar el màxim nombre de joves barcelonins possible era l'enquesta ciutadana. Es va convidar a participar-hi a 22.100 joves, dels quals finalment 707 van respondre l'enquesta, que s'han de sumar als 121 que van respondre l'enquesta a través del web, als 41 participants en els tallers i als 227 joves que van formar part dels jurats de joves. En total, doncs, ha participat activament en el projecte Joves i Nit un total de 1.096 joves. En síntesi, es pot dir que Joves i Nit ha recollit la veu i les propostes d'un nombre més que significatiu de joves de la ciutat.

- **Representativitat**

Si l'espai participatiu que buscava la màxima extensió del procés era l'enquesta, les metodologies especialment dissenyades per aconseguir la

representativitat dels participants han estat els tallers i, sobretot, els jurats de joves. Abans de valorar concretament la representativitat de les veus finalment recollides, cal esmentar que una de les oportunitats més clares d'aquest projecte és que combina la participació associativa amb la individual i ho fa recollint, d'una banda, la veu i les propostes de joves acostumats a participar i a coresponsabilitzar-se de la res pública, a través dels tallers i, de l'altra, l'opinió de joves a títol individual que no tenen per què haver participat mai anteriorment en l'elaboració i el disseny de propostes que poden incidir directament en les polítiques públiques, a través dels jurats de joves i de l'enquesta.

Per valorar si el perfil de persones que han participat en el procés i la pluralitat d'idees del col·lectiu associat són prou similars a la realitat del nostre context, hem treballat els espais individuals i associatius de forma separada.

Participació de base individual^{xxii}

Com es pot constatar en l'apartat d'aquest informe que descriu els joves que han participat en el procés, el seu perfil sociodemogràfic és molt fidel al perfil total de la població de Barcelona, sobretot quan parlem del mecanisme dels jurats de joves. Aquest instrument, en basar-se en una selecció aleatòria i facilitar la participació de la gent amb diversos incentius, mira d'aconseguir que el nombre limitat de participants acabi essent una fotografia a petita escala de la composició social de la ciutat. Tot i l'alta representativitat obtinguda, cal esmentar que hem tingut alguns biaixos, sobretot en la distribució de joves per franges d'edat: el grup de 24 a 29 anys ha estat infrarepresentat en tots dos mecanismes, sobretot en els jurats. I és que com hem pogut observar, hi ha gent que ha desestimat participar en el procés^{xxiii} per raons molt diverses: desinterès, estudis, i la més important, per motius laborals.

Participació de base associativa

Les associacions són l'actor històric de la participació. Per a molts autors, una societat amb un teixit associatiu fort i cohesionat és un clar indicador de qualitat democràtica. A més, les associacions i els moviments socials són espais on es poden generar vincles i treball col·lectiu, i per tant construir valors i actituds democràtics. En el cas que ens ocupa, les associacions juvenils i els grups informals o moviments socials, són actors clau en la realitat juvenil barcelonina i han estat sempre un interlocutor clar de la població jove amb l'Administració. En aquest sentit, comptar amb la complicitat i presència del màxim nombre d'entitats juvenils en el procés ens permetia aconseguir reflexions importants i valuoses per al procés.

Cal dir, però, que en aquest cas no hem obtingut els resultats esperats i lamentablement el discurs dels joves associats de la ciutat no ha estat prou representatiu del col·lectiu organitzat; tot i que sí que s'ha pogut recollir la diversitat de discursos existents. Amb el nombre i perfil de les entitats que han participat en l'elaboració de propostes no podem afirmar haver recollit els valors i les opinions del jove organitzat a la ciutat de Barcelona. Ara bé, el fet que no només hagin participat en el debat joves del teixit associatiu tradicional local (esplais, entitats culturals, joventuts de partits polítics) sinó que també hi hagin participat joves pertanyents a altres cercles socials (grups informals de música, joves que d'una manera o altra participen en moviments socials...) sí que dota d'importància el procés.

Un altre element important a remarcar és que el fet que dos socis del projecte siguin actors socials de gran rellevància a la ciutat, com el Consell de la Joventut de Barcelona i la Federació d'Associacions de Veïns i Veïnes, impregna el projecte d'un valor substancial. Són actors que han tingut el control del procés en cada un dels espais de participació i han pogut aportar reflexions al debat de manera constant.

Sobre què s'ha participat?

El tema que es posa a debat és prou central per suscitar l'interès de la gent jove? Quina és la capacitat d'influència que el procés ofereix als participants?

Un dels elements que dóna força a un procés participatiu és que els temes que es treballen siguin qüestions polítiques de rellevància per a la ciutat. De la mateixa manera, la capacitat d'influència que s'ofereixi als participants sobre les decisions que es prenen també és fonamental en qualsevol procés.

- **Rellevància de la qüestió**

Perquè un procés de participació es consideri de qualitat, és imprescindible que els aspectes sobre els quals els protagonistes de la participació podran opinar, discutir i decidir siguin de transcendència important i afectin d'alguna manera al col·lectiu dels participants. Seria massa agosarat assenyalar si l'oci nocturn és el principal tema de rellevància per al col·lectiu jove o si hagués estat més oportú treballar altres temes determinants per a la seva vida com ara l'accés a l'habitatge, la precarietat laboral, etc.^{xxiv} Però sí que es pot dir que la nit i l'oci són espais fonamentals de socialització i de conformació de la identitat individual i col·lectiva dels joves, a més d'haver-se convertit, en els darrers temps, en temes controvertits i debatuts per tots els ciutadans. Aquest fet probablement ha facilitat que es pugui plantejar obertament un debat que no requereix cap tipus de coneixement ni d'informació prèvia més que la que pot aportar la mateixa experiència i, per tant, pot haver afavorit l'acostament de molts joves al procés. De fet, quan en el mecanisme de jurats preguntàvem per l'interès sobre el tema tractat, un 96,5% dels joves explicitava molt o bastant interès en poder debatre i implicar-se en un procés de decisió pública sobre temes d'oci i nit.

- **Marge de decisió dels ciutadans**

Una altra de les dimensions que cal tenir presents per valorar la qualitat d'un procés de participació és el marge de decisió i la capacitat d'influència que els ciutadans tenen sobre el tema a discutir. Malgrat que en la nostra societat un procés participatiu de les característiques de Joves i Nit no és jurídicament vinculant, ja que les decisions polítiques es prenen des dels òrgans representatius o executius corresponents, els processos participatius poden oferir als participants poders de decisió políticament vinculants. En aquest cas, més que prendre una decisió concreta sobre un tema, l'objectiu del projecte ha estat recollir opinió, generar espais de debat i recollir propostes dels joves sobre la nit a la ciutat com a base per orientar les polítiques d'oci nocturn. Això significa que l'objectiu mateix del projecte condiciona el grau d'influència dels resultats en les polítiques públiques del futur. No hem treballat en la presa de decisions sobre un tema concret de competència exclusiva de la Regidoria de

Joventut de l'Ajuntament de Barcelona, sinó que hem obert un debat i hem recollit unes propostes que han de servir per a la definició de polítiques futures. El que sí que és important explicar és que la informació sobre els objectius del procés s'ha anat transmetent als participants en tot moment i de forma clara i transparent.

Com s'ha participat?

Amb quines complicitats neix el procés? Com s'ha desenvolupat? S'han utilitzat els mètodes idonis segons els objectius cercats?

Anduiza i De Maya (2005) parlen de tres dimensions a l'hora de valorar com s'ha d'organitzar la participació per tal que funcioni bé: la participació ha de tenir suport polític, social i tècnic, mitjans (humans i materials) suficients, i ha de garantir la informació, la deliberació i l'expressió lliure dels participants.

- **Implicació dels actors rellevants**

Si fem referència al grau d'acord entre els actors, cal recordar que aquest projecte sorgeix de la iniciativa de diferents institucions i, per tant, que gaudeix des del començament de la complicitat de diferents agents per a impulsar-lo i desenvolupar-lo. Concretament, la implicació política està representada per la Regidoria de Joventut de l'Ajuntament de Barcelona, la implicació tècnica per l'equip tècnic de l'Oficina del Pla Jove de l'Ajuntament i la social per la participació activa de la Federació d'Associacions de Veïns i Veïnes de Barcelona i el Consell de la Joventut de Barcelona. Aquesta realitat, a més de donar força política, tècnica i social al procés, ha facilitat que s'hagin teixit un seguit de complicitats que han afavorit l'extensió i els recursos necessaris per a desenvolupar el projecte.

- **Recursos**

Pel que fa als recursos humans, econòmics i temporals emprats en el procés, cal esmentar que han estat suficients per garantir el bon desenvolupament del projecte gràcies a una bona planificació a l'inici del projecte i al suport econòmic de la Comissió Europea i també de l'Ajuntament de Barcelona i de la Fundació Jaume Bofill.

- **Informació, deliberació i expressió lliure dels ciutadans**

Com hem pogut observar, Joves i Nit recull en diferents moments participatius les propostes dels joves de la ciutat, mitjançant tècniques de treball diverses. Cada moment participatiu tenia uns objectius determinats i la combinació dels diferents mecanismes havia de permetre donar el màxim de força al projecte i a les propostes recollides.

Per valorar el grau d'informació i deliberació que oferia el procés ens centrarem en els tallers participatius i els jurats de joves, ja que en la fase de l'enquesta l'objectiu principal era arribar al màxim de joves possible, encara que fos sacrificant la informació i el debat.

- S'ha pogut treballar amb un grau d'informació important proporcionada en el mateix moment de l'experiència (cas dels jurats, ja que es disposa de temps suficient per assumir-la) o de forma anticipada (cas dels tallers). En el cas dels tallers la informació proporcionada era fruit de la

diagnosi inicial i dels resultats de l'enquesta. En els jurats, la que transmetien els diferents ponents de forma clara i plural.

- Pel que fa a la deliberació, els dos mecanismes han proporcionat reflexions fruit de les estones de diàleg i intercanvi entre els participants. En els tallers es tractava de construir conjuntament propostes i, en alguns casos, arribar a consensos. En els jurats, la proposta metodològica més innovadora del projecte, hi ha hagut llargues estones de debat per prioritzar, modificar posicions després de les reflexions en grups grans i petits,^{xv} escoltar arguments diferents, etc. A més s'han pogut generar espais de debat prou flexibles per adaptar-nos a les necessitats dels diferents col·lectius (espais, llenguatge utilitzat, temps emprat...).

Cal dir també que aquests mecanismes, sobretot els jurats, tenen un important potencial pedagògic, no només perquè els participants obtenen informació i aprenen de l'intercanvi d'opinions sinó per l'aprenentatge que comporta en la presa de decisions, ja que és també un espai de sensibilització dels joves sobre un tema i sobre la complexitat de la presa de decisions.

Pel que fa a la possibilitat que els participants hagin pogut expressar lliurement les seves opinions i preferències, tant l'enquesta, que era anònima, com el qüestionari final que responien els participants en els jurats, que també era anònim, han garantit que la major part de joves hagi tingut espais d'expressió absolutament lliure.

Quines conseqüències tindrà el procés participatiu?

Aquest procés tindrà impacte en les polítiques públiques? I en la política en general? Pot fomentar que es puguin modificar actituds democràtiques dels participants?

Un dels elements més importants quan ens plantegem obrir un procés participatiu és el grau d'influència que tindrà sobre les decisions polítiques, sobre les dinàmiques institucionals i sobre la cultura política dels participants.

- **Influència real dels participants sobre les decisions públiques**

A hores d'ara és difícil de saber quin serà l'efecte que tindran aquests resultats en les polítiques públiques concretes. Elements com el pes polític de l'Administració impulsora (Regidoria de Joventut), la diversitat d'agents competents en les polítiques que s'estan discutint, el grau de pressió que puguin articular els joves participants, etc. poden ser factors que condicionin dels resultats d'aquest procés. Però encara és aviat per valorar-ho.

Ja hem dit que l'objectiu del procés no era tant prendre una decisió sobre un tema com recollir propostes que han de permetre orientar polítiques. D'entrada, cal dir que s'ha obert un canal de discussió que pot orientar l'acció pública sobre la nit a la ciutat. Malgrat que alguns temes s'hagin treballat de forma molt generalista o s'hagin fet propostes la competència de les quals va més enllà de l'Ajuntament, s'han treballat també temes molt concrets i convertibles en accions polítiques reals. També cal dir que no s'ha consolidat la creació d'un

òrgan o actor polític permanent on estiguin presents representants dels participants per observar el grau de compliment de les propostes sorgides, però sí que en espais de retorn als participants, en l'acte final de lliurament de l'informe a les autoritats, etc., hi ha implícit el compromís de tenir presents les opinions dels joves participants.

Cal tenir present que el grau de compliment de les propostes dels joves pot acabar condicionant (animant o desanimant) la gent a prendre part en processos d'aquestes característiques en ocasions futures. Ja hem vist com els joves estan força distanciat de la política institucionalitzada i d'entrada miren amb cert escepticisme qualsevol proposta participativa que els sigui proposada *des de dalt*. És precisament la visibilitat de les accions proposades en polítiques concretes el que pot facilitar un interès més gran del col·lectiu jove per implicar-se en nous processos, en la política.

- **Generació de cultura política participativa**

L'altre tema, també difícil de valorar a hores d'ara, és si s'ha pogut generar entre els participants més interès pels afers comuns de la ciutat o més cultura participativa dels ciutadans. Joves i Nit és una experiència puntual de democràcia participativa i com a tal, fa difícil pensar que pugui deixar un llegat perdurable entre els joves de la ciutat. Les metodologies emprades i el temps limitat difícilment generen capital social.

En el cas dels jurats de joves, disposem de dades relatives a l'interès dels participants per la política abans de la celebració dels jurats i després de l'experiència. De la comparació entre aquestes dades es pot concloure que la participació en els jurats ha modificat lleugerament l'interès dels joves per la política general i per la política municipal de Barcelona. Així, hi ha un increment de pels volts del 10% de persones que afirmen, després de l'experiència, estar molt interessades per la política, i a la inversa, un lleuger descens dels joves que afirmen no estar-hi gens interessats.

En tot cas, cal pensar que els participants en una enquesta o en uns jurats s'impliquen en el procés de forma puntual i encara que entre ells es pugui suscitar més interès pels temes públics no podem garantir que això tingui efectes perdurables en la seva percepció i implicació política. De tota manera, en tant que l'experiència ha estat valorada positivament per la immensa majoria dels participants es pot pensar que aquests joves poden estar més oberts a implicar-se en noves propostes participatives i poden mostrar més interès per la política.

Però la participació també pot ser un instrument d'educació democràtica, no només per a la ciutadania sinó també per a les mateixes administracions, que veuen com diferents actors, en aquest cas joves, tenen molt a dir en els processos de decisió pública. Així, aquest projecte, entre altres, pot estar contribuint a modificar les percepcions que la classe política o els tècnics de les administracions tenen sobre el fet de tenir en compte les decisions dels ciutadans a l'hora de governar. Des del mateix Ajuntament s'apunten noves propostes participatives (no només des de Joventut sinó des d'altres àmbits de la política local) per tal d'enriquir les decisions públiques.

RESULTATS: LA NIT QUE VOLEN ELS JOVES PER A BARCELONA

5. Qui ha participat en el projecte Joves i Nit?

El projecte Joves i Nit ha volgut implicar en el debat ciutadà sobre els usos de la nit a la ciutat el col·lectiu jove de Barcelona, tant joves organitzats com una mostra important de joves d'entre 15 i 29 anys dels diferents districtes de la ciutat que responen al perfil del col·lectiu des del punt de vista sociodemogràfic i territorial.

5.1. Què entenem per ser jove?

La *joventut* és un concepte difícil i complex que s'ha estudiat des de diferents disciplines i perspectives. No es pot entendre els joves com un col·lectiu estàtic i homogeni amb una realitat i unes necessitats comunes, sinó que la condició juvenil és diversa i factors com la classe social d'origen, l'accés al mercat de treball, l'accés al primer habitatge, el nivell d'estudis o el barri on viuen són imprescindibles per entendre la seva visió del món.

Les diferents significacions entorn del concepte prenen pes en funció del moment històric d'una societat. Algunes visions es caracteritzen per pensar la joventut com un grup social en període de transició entre la infància i el món adult, un període breu de preparació. Altres, més que caracteritzar el col·lectiu prenent com a referent l'edat adulta, l'entenen com a grup amb identitat pròpia, com una etapa de la vida diferenciada, amb valor per si mateixa.

Tanmateix, es podria afirmar que el pas a la vida adulta s'ha desplaçat a causa de la complexitat de les societats modernes. L'anomenada etapa de preparació per al món adult (formació, entrada al mercat de treball...), que tradicionalment definia el grup jove, ha perdut la seva linealitat i s'ha transformat en quelcom més llarg i complex. Així doncs, és la realitat social, cultural i econòmica, i no l'edat biològica, la que ens ajuda a definir el concepte de joventut.

La situació dels joves ha anat canviant, i avui dia el pas de l'escolarització a un treball estable i a la formació d'una família no està clar i les trajectòries vitals són diverses, cosa que pot implicar incerteses importants envers el futur.

Galland (1993), per exemple, situa els joves del nostre context en el que ell anomena "model mediterrani d'emancipació juvenil". Aquest model es caracteritza per:

- Endarreriment en l'accés al mercat de treball i/o accés al treball en condicions de precarietat: competència forta, debilitament dels vincles d'afinitat social, degradació salarial i, per tant, de condicions de vida, flexibilitat, discontinuïtat.
- Allargament del període formatiu.
- Endarreriment de l'emancipació familiar (molt relacionat amb el primer punt, incertesa, manca d'estabilitat, dificultats de planificació...).

En una realitat d'allargament de la condició juvenil, la disponibilitat de més temps lliure i la recerca d'espais propis fora del món dels adults és un fet que ha resultat ser inevitable. Roger Martínez (2002) parla de "cultura o cultures juvenils". Segons aquest autor, en la incertesa de la diversificació de les trajectòries de vida els joves busquen un espai social propi, lluny del món dels adults. És un espai on es viu el present i on els trets característics són el consum, la diversió i les relacions personals. L'oci, el consum i el temps lliure s'han convertit, doncs, en nous eixos centrals de la socialització dels joves i sovint és en aquests espais on els joves forgen la seva identitat individual i col·lectiva. Es podria afirmar que l'esfera de l'oci està desplaçant la del treball com a model identitari.

D'altra banda, el pes social dels joves s'està desplaçant cada vegada més cap a la nit. Els joves la utilitzen com un espai de relació i diversió en contraposició al dia, on el temps lliure està marcat per les responsabilitats marcades pels adults. A la vegada, la diversió nocturna sovint va lligada a l'establiment de relacions personals amb amics –sentiment de pertinença i identificació amb el grup– i a l'ocupació d'un temps i d'un espai que els són propis, per diferenciar-se del grup d'adults i infants.

L'ús que fan els joves de la nit és divers, de la mateixa manera que el col·lectiu jove és heterogeni. Malgrat la presència d'activitats professionals i d'estudis, l'oci, i majoritàriament el d'arrel consumista i els seus efectes (ús de l'espai públic, comportaments de risc, mobilitat, entre altres) n'és l'eix vertebrador. Segons l'Informe sobre la realitat de la joventut a la ciutat de Barcelona (Ajuntament de Barcelona, 2005), tres de cada deu joves surten de nit els dies feiners i nou de cada deu ho fan els caps de setmana. Els joves de 20 a 24 anys són els més noctàmbuls. Sortir de nit els caps de setmana es configura com un hàbit cada vegada més estès entre els joves. Les activitats de nit, però, no comencen i s'acaben amb anar de copes, ballar o anar a sopar, hi ha alternatives, com els centres cívics, els casals de joves o els equipaments esportius, que semblen tenir una bona acollida entre alguns joves.

5.2. Quins joves hi han participat?

En total, en el projecte Joves i Nit han participat activament 1.096 persones. Als 707 joves que van respondre l'enquesta postal cal sumar-hi els 121 que van respondre-la a través del web, els 41 participants en els tallers participatius i els 227 joves que van formar part dels jurats de joves. D'entrada, doncs, es pot dir que Joves i Nit ha recollit la veu i les propostes d'un nombre més que significatiu de joves de la ciutat.

El perfil d'aquests joves també és molt significatiu perquè, en termes generals, és molt similar al del conjunt de la població jove de Barcelona des del punt de vista de sexe, edat, nivell d'estudis i origen.

En les pàgines següents compararem el perfil d'aquests joves, centrant-nos bàsicament en els participants en l'enquesta ciutadana i en els jurats de joves, metodologies que amb la selecció aleatòria dels participants tenien com un dels seus objectius aconseguir que aquests espais de participació fossin representatius al màxim possible de la població jove de la ciutat i, a la vegada, que arribessin a col·lectius que potser d'una altra manera no hi participarien.^{xxvi} Els tallers

participatius, en canvi, buscaven la participació i els discursos dels joves associats sense tenir tant en compte el seu perfil sociodemogràfic o socioeconòmic.

Sexe i edat

En termes generals, en el procés Joves i Nit han participat més dones que homes i més joves de 15 a 19 que joves lldant amb l'edat adulta. En tot cas, les diferències no són especialment significatives amb relació a la població jove de Barcelona.

Així, entre els participants a l'enquesta ciutadana es detecta una sobrerrepresentació de les dones, que representen el 61,4% dels participants, mentre que en el total de la població jove representen al voltant del 50%. Aquesta sobrerrepresentació no és tant palesa en els jurats, tot i que també s'hi apunta aquesta tendència. Creiem que aquest fet és remarcable si tenim en compte que en la majoria de processos participatius els homes participen més que les dones.

En el cas de l'edat, s'observa com el col·lectiu de 15 a 19 anys està lleugerament sobrerrepresentat tant en l'enquesta com en els jurats, mentre que els joves de 25 a 29 anys hi estan clarament infrarepresentats. Aquesta infrarepresentació, a més, és veu agreujada en els jurats, on el 24,7% dels participants tenen entre 25 i 29 anys davant del 42,4% de la població jove de la ciutat i el 35,5% dels que responen l'enquesta.

Probablement, això s'expliqui perquè són els joves de 25 a 29 anys els que majoritàriament estan actius en el mercat laboral, sovint en situacions de precarietat, i per tant els podia ser més difícil participar en els jurats durant dos dies. Recuperant els motius que apuntaven els joves que rebutjaven participar, de les 349 persones amb qui es va contactar d'entre 25 i 29 anys, 193, el 54,1%, va al·legar motius laborals per no participar.

Taula 4.
Participants segons sexe i edat

	Participants a l'enquesta	Participants als jurats	Barcelona (cens 2001)
SEXE			
Dona	61,4%	54 %	50,8 %
Home	38,6%	46 %	49,2 %
EDAT			
15 a 19	31,8%	35,8 %	23,5 %
20 a 24	32,8%	39,5 %	34,1 %
25 a 29	35,5%	24,7 %	42,4 %

Nivell d'estudis

Respecte al nivell d'estudis acabats, s'observa com el perfil dels participants és força similar al de la població jove de Barcelona. No obstant això, s'observa una sobrerrepresentació dels joves amb estudis universitaris, sobretot en l'enquesta ciutadana. Aquests darrers representen el 36,3% del total de participants, davant del 28,8% dels jurats i el 23,7% de la població total. D'altra banda també s'observa una lleugera infrarepresentació dels joves amb estudis primaris finalitzats. Aquesta

tendència és força habitual en les anàlisis de cultura política, ja que la gent amb estudis universitaris tendeix a participar més en aquest tipus de processos.

Taula 5.

Participants segons el nivell d'estudis acabats

ESTUDIS	Enquesta	Participants als jurats	Barcelona (cens 2001)
Sense estudis	0,3 %	1,8 %	2,3 %
Primaris	4 %	5,8 %	11,1 %
Secundaris	59,4 %	62,8 %	62,9 %
Universitaris	36,3 %	28,8 %	23,7 %

Situació actual

Quant a la situació actual en què viuen els joves, una mica més d'un terç dels 227 joves participants en els jurats (35,4%) estava només estudiant en el moment que es van celebrar mentre que el 22,6% dels participants compaginava els estudis amb una feina. Si es compara amb els joves de Barcelona, s'observa que hi ha una lleugera sobrerrepresentació dels joves estudiants o que principalment estan estudiant, tot i que complementin aquesta tasca amb una feina. Aquesta tendència es confirma, tot i que en menor mesura, en els joves que van respondre l'enquesta.

Aquesta dada respon, en el cas dels jurats, a la major facilitat que tenen els joves de demanar festa als estudis que no pas al treball. De tota manera, aquesta informació està estretament relacionada amb els grups d'edat (a menys edat més participants manifesten estar estudiant) i cal recordar que en la mostra de participants està sobrerrepresentat el grup de 15 a 19 i subrepresentat el grup de 25 a 29 anys).

Taula 6.

Participants segons l'ocupació actual

	Enquesta	Participants als jurats	Total joves*
Estudio	29,6%	36,6 %	29 %
L'activitat principal és estudiar, a més treball	24,2%	23 %	18,7 %
Treball	24,9%	21,9 %	33,3 %
L'activitat principal és treballar, a més estudio	15,6%	15,6 %	6,2 %
Ni estudio ni treball	5,3%	2,7 %	2,7 %

* Dades extretes de l'enquesta de la Joventut de Barcelona 2002.

Origen

Pel que fa a l'origen, el perfil dels participants dels jurats també és molt similar al de la població jove de Barcelona. Gairebé la totalitat dels joves, el 88,8%, és nascuda a l'Estat espanyol (principalment a la ciutat de Barcelona), quan segons les dades del cens 2001, entre el conjunt de joves barcelonins hi és nascut el 87,8%.

Taula 7.

Participants segons el lloc d'origen

	Enquesta	Participants als jurats	Total joves*
Estat espanyol	92%	88,8 %	87,8 %
País de la UE	0,7%	1,8 %	
Resta d'Europa	0,6%	0,9 %	12,2 %
Resta del món	6,4%	8,5 %	

* Dades extretes del cens 2001.

Lloc on viu

En aquest cas, tot i que la tendència que s'observa entre els participants en el procés i la població és la mateixa, trobem algunes diferències amb les dades de l'Enquesta de la Joventut de Barcelona. Segons aquestes dades, un 64,8% dels joves viu a casa dels pares, mentre que aquest percentatge augmenta en el cas dels participants a l'enquesta ciutadana i als jurats. On sí que s'observen diferències és entre els participants que manifesten viure en parella, ja que representen un percentatge menor que el de la població barcelonina. Aquestes diferències es poden explicar pels possibles errors en les dades del padró, ja que molts joves que viuen fora de la llar familiar potser no s'han empadronat en el nou domicili i, per tant, no han rebut la carta que els convidava a participar.

Taula 8.
Actualment viu

	Enquesta	Participants als jurats	Total joves*
Sol/sola	4,7%	3,5 %	2,9 %
En parella	9,4%	8,0 %	21,1 %
A casa dels pares/familiars	78%	77,9 %	64,8%
En pis compartit	7,3%	9,7 %	11,2 %

* Dades extretes de l'Enquesta de la Joventut de Barcelona 2002.

Associacionisme

Respecte a l'associacionisme es pot observar com hi ha més participació de joves associats que no pas de no associats. Pels volts de la meitat dels joves que van respondre l'enquesta i els que van formar part dels jurats diuen que participen en alguna associació o moviment social. Per tant hi ha una sobrerrepresentació del col·lectiu associat, ja que a la ciutat de Barcelona només el 37,5% dels joves estan associats. Tot i tractar-se d'una selecció aleatòria, aquesta dada es pot entendre si pensem que la gent que s'implica activament en una associació o moviment social pot estar més acostumada a participar i per tant pot estar més predisposada a assistir a uns jurats o a respondre una enquesta i implicar-se en temes públics.

Pel que fa al tipus d'associació, la major part dels participants formen part d'un club esportiu.

Taula 9.
Participants que formen part d'una associació o moviment social

	Enquesta	Participants als jurats	Total joves*
Hi participo	52,6%	47,5%	37,5%*
No hi participo	47,4%	52,5%	62,5%*

* Dades extretes de l'Enquesta de la Joventut de Barcelona 2002.

Taula 10.
Participants segons el tipus d'associació

	Enquesta	Participants als jurats
Club esportiu	36,7%	26,6
Voluntariat, cooperació, drets humans	15,9%	14,7
Cultural o artística	9,1%	14,0
Escoltes, esplai	10,3%	9,8
D'estudiants o sindical	5,0%	7,7
Moviment social alternatiu	5,1%	7,7
Organització política	3,2%	5,5
Ecologista	2,5%	4,9
Altres	12,2%	9,0

6. Sobre què han participat?

Si pensem en l'oci, en els joves i en la nit, són múltiples els elements que ens vénen al cap, diversos els temes sobre els quals aprofundir, diferents les òptiques amb què centrar el debat. Conscientment, el nostre focus d'interès ha estat plantejar un debat on els temes sorgits ens fessin pensar en el model d'oci pel qual els joves voldrien que apostés Barcelona. No hem abordat, doncs, aspectes que des del nostre punt de vista s'allunyen d'una opció de model determinada, com els consums, els comportaments de risc, etc.

No és fàcil determinar a quin model d'oci nocturn respon actualment la ciutat de Barcelona. I, per contra, alguns experts^{xxvii} ens indiquen que no hi ha hagut unes directrius clares a l'hora de dissenyar una opció d'oci nocturn a la ciutat. Sembla, doncs, que el model actual és fruit d'anys de polítiques impulsades des de les diverses instàncies municipals sense cap treball de planificació integral previ.

Els resultats de Joves i Nit poden ajudar a dibuixar quins són els elements que els joves valoren de cara a planificar una opció de nit per a la ciutat: quin ha de ser l'ús dels espais públics, quins equipaments són necessaris a la nit, quins horaris i quines normatives sobre els locals de concurrència pública han de primar, quines activitats ha de promoure l'Administració o quina ha de ser la política de mobilitat.

7. Què diuen els joves?

L'objectiu d'aquest apartat és fer una anàlisi comparativa i global dels resultats dels diferents espais de participació del projecte Joves i Nit: l'enquesta ciutadana, els tallers participatius i els jurats de joves. L'anàlisi es pot fer de manera conjunta a causa de les coincidències significatives observades en els resultats dels diferents espais participatius, cosa que reforça la validesa dels resultats.

Malgrat això, el fil conductor d'aquest apartat són els resultats dels jurats de joves, per les mateixes característiques del mecanisme participatiu –participants amb un perfil força representatiu i espais amb un fort component d'informació i deliberació– i perquè són l'element de culminació de tot un procés en què s'han anat acumulant coneixements, opinions i propostes. La riquesa dels resultats tant de l'enquesta ciutadana com dels tallers participatius permeten complementar aquesta anàlisi, que en alguns casos es farà mitjançant la comparació de dades quantitatives (entre l'enquesta i els jurats) i en altres mitjançant aproximacions de caire qualitatiu (tallers i jurats).

7.1 Sobre la distribució de l'oci nocturn a la ciutat

Avui dia Barcelona es caracteritza per un oci majoritàriament integrat a la ciutat, en què els establiments d'oci nocturn estan distribuïts pels diferents barris, alguns dels quals s'han especialitzat en un tipus determinat d'oci (com és el cas de Gràcia, el Born o el Poblenou). Aquesta tipologia, però, no ha estat fruit d'una planificació sinó que s'ha anat dibuixant al llarg dels anys, sobre la marxa, sense preveure les conseqüències socials que podria tenir, per exemple, el fet de

promocionar determinats barris o esdeveniments com el barri de Gràcia i les seves festes.

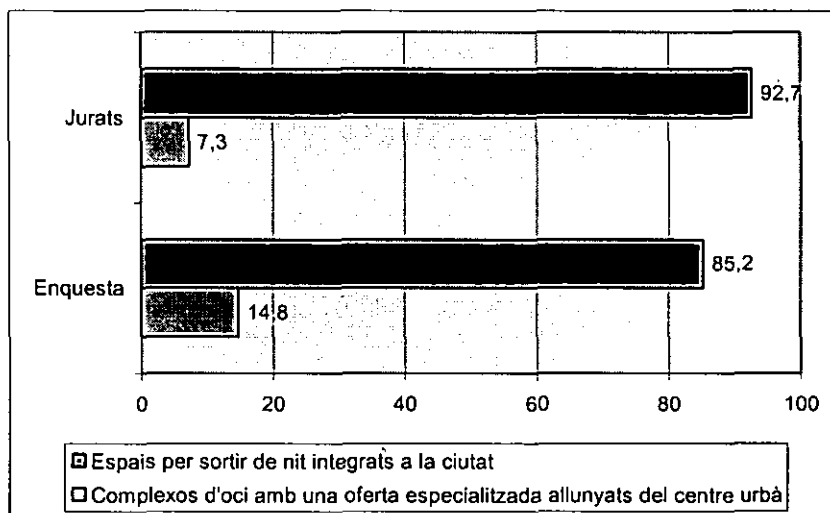
En aquest apartat ens centrem a analitzar els resultats relacionats amb la distribució de l'oferta d'oci a la ciutat. Per això cal fer referència als dos models exposats i als seus avantatges i inconvenients:

- Oci integrat a la ciutat: bars i discoteques estan situats en places i carrers dels diferents barris de la ciutat i comparteixen l'espai amb els veïns. Aquest oci extensiu, més divers i barrejat amb la vida d'una urbs, pot ocasionar alguns conflictes com a conseqüència del soroll o la brutícia que es genera.
- Oci externalitzat en zones especialitzades i allunyades dels habitatges: una oferta normalment concentrada en grans complexos d'oci. Aquesta tipologia, tot i que mitiga els efectes de soroll que provoca l'oci integrat en el teixit urbà, comporta una expulsió dels joves de la ciutat, genera problemes de mobilitat i pot ser font de conflictes fruit de la gran concentració de persones, els consums o la manca de control social que hi estan relacionats.

Els participants dels tres espais participatius del procés Joves i Nit són clarament partidaris d'un oci integrat als carrers i les places de la ciutat.

Gràfic 1.
Propostes relacionades amb la imatge de Barcelona

(Jurats,
n =
227;
Enquesta,
n =
707)



Els debats dels jurats permeten matisar i complementar el posicionament anterior. En els debats, els joves eren partidaris de tenir una oferta d'oci propera, a la qual poguessin arribar fàcilment. D'aquesta manera es proposava fomentar una distribució equitativa dels espais i locals d'oci per tots els barris de la ciutat, un fet que a més de facilitar l'accés de tots els joves en igualtat de condicions a l'oci, donaria vida als diferents barris.

Aquesta darrera idea es recull sobretot en els jurats dels districtes on no hi ha una oferta d'oci estesa pel territori, ja que aquest fet suposa que la major part de joves s'hagin de desplaçar a altres zones de la ciutat per poder gaudir de la nit. En alguns

casos i per tal de resoldre aquestes mancances es va proposar en més d'una ocasió ampliar l'oferta d'oci nocturn a determinats districtes afavorint-hi l'atorgació de llicències en detriment d'altres zones més massificades. A la vegada, una millor distribució de l'oci a la ciutat i concretament un increment de l'oferta en els diferents barris es va veure com una manera de fomentar la cohesió social a la zona i com una forma de desmassificar i evitar concentracions en determinats barris de la ciutat com ara Gràcia o Ciutat Vella.

7.2 Sobre l'ús dels espais públics

Un aspecte que no es pot obviar en ciutats mediterrànies com Barcelona és l'ús de places, carrers o parcs com a espais de trobada entre col·lectius diversos. En aquests espais s'hi dibuixa una barreja d'usos en funció de les característiques de l'espai i del temps, fet que dota de riquesa les ciutats. A la nit alguns d'aquests espais es converteixen en emplaçaments d'oci.

L'ús d'aquests espais a la nit és un dels temes que més polèmica ha generat en els últims temps a la ciutat de Barcelona, particularment en els barris de Gràcia i Ciutat Vella. D'una banda pel seu ús com a espai d'oci pròpiament dit, una alternativa per a molts joves de la ciutat, i que pot portar implícita la idea de gaudir d'un oci més lliure i econòmic. De l'altra, per l'ús que se'n fa en els moments de sortida dels locals d'oci nocturn, bars i discoteques, a hores determinades.

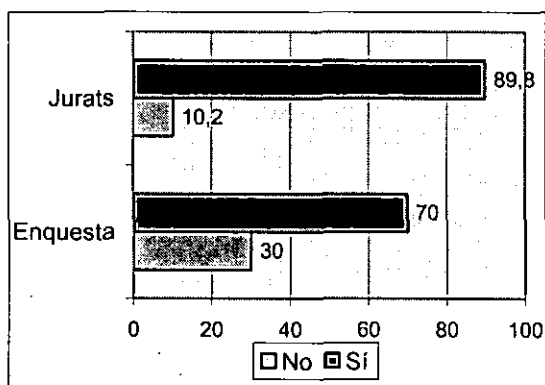
Aquestes dues situacions, sovint coincidents en l'espai i el temps, són font de conflictes entre diversos actors (Administració, joves, empresaris i veïns), cadascun d'ells defensors d'interessos sovint contraposats. Així, paraules com negoci, civisme, dret al descans, dret a l'oci, alternatives per als joves, neteja... són elements en boca de tothom. Mentre que els joves consideren que tenen dret a divertir-se i a gaudir de la nit, els veïns exigeixen silenci i l'Administració prioritza el dret al descans amb actuacions de diferent índole. Ara bé, tots els actors creuen necessari arribar a pactes i regular la convivència, tot i que els objectius d'uns i altres no són de fàcil conciliació.

En aquest context, els resultats obtinguts en el procés Joves i Nit ens ajuden a treure a la llum quina és la veu de diferents joves de la ciutat davant d'aquesta problemàtica.

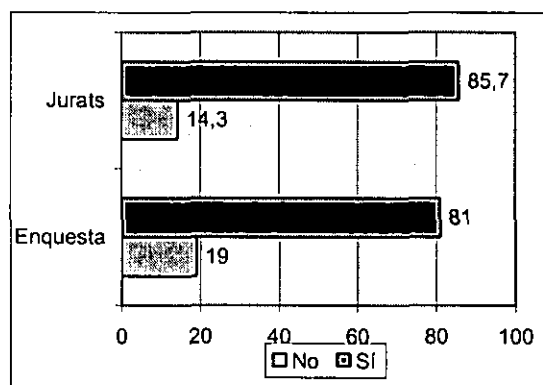
La major part dels joves participants en el procés considera que les places i els carrers són espais que s'han de poder utilitzar a la nit. De la mateixa manera, la gran majoria creu que s'hauria de posar alguna limitació a aquest ús. Aquest fet respon a la consciència que l'ús dels espais públics pot generar conflictes d'interessos entre els diferents actors implicats (veïns, Administració, empresaris de l'oci) i que cal trobar solucions.

En els espais que s'han pogut quantificar, es pot observar una tendència decreixent respecte a l'ús de les places i els carrers a mesura que augmenta l'edat. De la mateixa manera, a més edat hi ha més interès per posar alguna limitació al seu ús.

Gràfic 2.
Opinió sobre la utilització de places i carrers a la nit (Jurats, n = 216; Enquesta, n = 707)



Gràfic 3.
Opinió sobre la limitació de l'ús de places i carrers a la nit (Jurats, n = 216; Enquesta, n = 707)



Les limitacions apuntades pels joves^{xxviii} són diverses i es constata d'una banda la consciència quant a la necessitat d'establir algun tipus de control horari, temporal o acústic (acció directa – a curt termini) i d'altra banda establir actuacions de caire preventiu (a mitjà termini) per potenciar l'educació en valors i els espais de convivència.

Els resultats dels jurats de joves ens permeten afirmar que el tipus de limitacions apuntades pels joves davant l'ús dels espais públics divergeix entre districtes. Particularment centrem l'explicació en Gràcia i Ciutat Vella, ja que són els que concentren bona part de l'oferta d'oci de la ciutat i per tant reben una afluència constant de ciutadans, majoritàriament joves, que s'hi desplacen per gaudir de la nit. En aquest context, ens va interessar observar què percebi en els joves que viuen en aquests districtes i quines solucions apunten per resoldre el conflicte que sobretot es genera en l'ús de l'espai públic pels diferents actors implicats.

D'entre les limitacions concretes, destaca el fet que la demanda d'incrementar els serveis de neteja (augment de papereres o de lavabos públics al carrer) és molt majoritària entre els joves de Ciutat Vella, mentre que entre els participants de Gràcia destaquen les propostes que van a la recerca de mesures que millorin la convivència al districte entre joves i veïns. Si aquestes dades les contrastem amb la informació recollida durant els debats, veiem com els joves dels districtes que es troben amb la problemàtica concreta de l'ús de l'espai públic a la nit posen molt d'èmfasi en mirar de millorar els aspectes que més els afecten (horaris i neteja a Ciutat Vella o espais de trobada com el Fòrum del Silenci a Gràcia).

Taula 11.
Propostes relatives al tipus de limitació que s'hauria de posar en l'ús de places i carrers a la nit, per districte (Si creus que s'hauria de posar alguna limitació a l'ús de places i carrers a la nit, quina hi posaries?)

	Ciutat Vella n=16*	Gràcia n=21
Incrementar l'educació i conscienciació social dels joves	17,4	28,0
Limitar l'horari d'ús dels espais públics	26,1	24,0
Mesures per regular el soroll (rotació de places, mims...)	26,1	8,0

Proporcionar serveis (neteja, vigilància)	26,1	0
Buscar consensos entre joves i veïns	0	24,0
Alternatives perquè la gent no estigui al carrer (horaris bars, espais)	4,3	12,0
Més tolerància dels veïns	0	4,0

*n = nombre de respostes

Un dels aspectes més destacats i compartits en els comentaris dels joves de tots els espais participatius, i que anava més enllà de l'aplicació de limitacions en l'ús dels espais públics, va ser la necessitat de conscienciació dels diferents agents implicats en l'ús dels espais públics, tant els joves (quant al comportament cívic, el soroll o la brutícia), els veïns (demanda de més tolerància) i els empresaris del món de l'oci (cercar solucions per reduir el soroll a les sortides dels locals). En aquesta mateixa línia, a la major part dels jurats es va proposar trobar espais de diàleg entre els actors implicats en el conflicte i cercar figures de mediadors per a la gestió de l'espai públic.

Però més enllà d'això, també es mirava de cercar possibles causes a l'ús dels espais públics i lligat a això es proposaven solucions com ara resoldre el desajust existent entre l'horari de tancament dels bars i l'horari del metro (els bars tanquen a les dues de la matinada entre setmana i a les tres els caps de setmana mentre que el metro tanca a les dotze entre setmana i a les dues els caps de setmana); i millorar i abaratir l'oferta d'oci existent o disposar d'equipaments públics oberts a la nit que permetin als joves gaudir d'alternatives diferents.

7.3 Sobre el tipus d'oci

Barcelona, tot i no tenir un model d'oci fruit d'una planificació prèvia, sí que projecta una determinada imatge de ciutat i del tipus d'oci que s'hi pot gaudir. Barcelona és pol d'atracció per a molta gent que troba en l'oferta d'oci nocturn un dels atractius de la ciutat.

Tot i que majoritàriament els joves participants accepten l'oferta de caràcter privat existent i els agrada la diversitat d'espais d'oci existents a la ciutat, es constata clarament una demanda de millora i diversificació d'aquesta oferta.

Una de les propostes més presents en tot el procés ha estat la necessitat de gaudir d'un oci més divers i econòmic. Aquest desig sovint anava acompanyat de la reivindicació d'un altre tipus d'oci (diferent al que majoritàriament ofereix el mercat) o de la justificació de l'ús dels espais públics.

La demanda de preus assequibles tant de l'entrada als locals i l'oferta cultural (cinema, teatre, concerts...) com de les consumicions va ser una de les propostes amb més suport obtingudes tant dels tallers participatius com dels jurats de joves i de l'enquesta ciutadana. En els últims dos casos va ser la tercera opció més apuntada quan obertament es demanava als joves que fessin propostes per millorar la nit a la ciutat. En molts debats dels tallers i dels jurats, la reivindicació d'un oci més econòmic anava acompanyada d'una crítica cap a una determinada imatge de Barcelona promoguda des de les administracions.

7.4 Sobre l'Administració com a productora d'oci

L'Administració té un paper important en la definició i promoció d'un tipus determinat d'oci nocturn a la ciutat. En concret, promou activitats d'oci nocturn, ja siguin produïdes per la mateixa administració o bé mitjançant el recolzament a iniciatives privades que venen de grups o associacions juvenils. En el cas de Barcelona, aquesta promoció –bàsicament cultural– pretén oferir alternatives a l'oci mercantil i es materialitza en el programa Barcelona Dia i Nit.

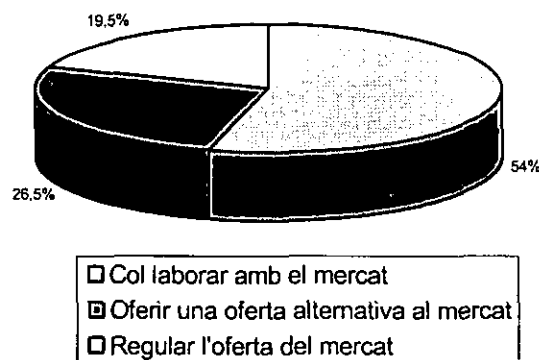
L'ampliació i diversitat de l'oferta d'activitats i la demanda d'equipaments municipals oberts a la nit acompanyats d'una bona visibilitat són les propostes més recurrents dels joves.

Si fem referència al paper que ha de tenir l'Ajuntament davant l'oferta d'oci (vegeu gràfic 4), una mica més de la meitat dels participants dels jurats de joves va assenyalar que l'Ajuntament ha de col·laborar amb el mercat per oferir activitats diferents de les que ofereix tradicionalment, mentre que aproximadament un de cada quatre va apuntar que ha de promoure una oferta alternativa al mercat, que competeixi directament amb l'oferta mercantil tradicional. El 19,5% va considerar que l'Ajuntament s'ha de limitar a regular l'oferta del mercat (aplicant normatives relacionades amb el dret d'admissió als locals, els aforaments, els horaris, etc.).

Gràfic 4.

Propostes relacionades amb les prioritats de l'Ajuntament envers l'oferta d'oci nocturn

(Quin ha de ser el paper prioritari de l'Ajuntament envers l'oferta d'oci nocturn?) n=211



- **Activitats**

Un aspecte compartit per tots els participants en el procés va ser la necessitat de fer més visible l'oferta d'oci institucional, fer que aquesta sigui més coneguda entre els joves de la ciutat. Hi havia la sensació que les activitats d'oci nocturn promocionades per l'Ajuntament no arribaven als joves i que calia fer-ne més difusió. Els participants dels tallers van demanar ampliar la difusió de les activitats organitzades per les associacions.

A la vegada, es va proposar ampliar el ventall de l'oferta amb la programació d'activitats pensades per tot tipus de jove (d'edats i de gustos diversos), amb suport a iniciatives dels mateixos joves i amb un model d'oci institucional més participatiu, de baix a dalt.

Finalment, una proposta molt treballada tant en els tallers participatius com en alguns jurats de districte va ser disposar d'espais cedits per l'Ajuntament per organitzar activitats més enllà d'una oferta programada per la mateixa Administració. Espais on es puguin fer festes, concerts i altres activitats no dirigides ni controlades per l'Administració. Els representants d'associacions que van participar en els tallers participatius van apostar unànimement per fomentar que entitats juvenils autogestionessin equipaments municipals.

En aquest mateix sentit també es va demanar que no es criminalitzés el col·lectiu jove per l'organització d'activitats (en espais privats o en l'espai públic) i es facilitessin iniciatives d'oci promogudes pels joves i pensades per als joves de la ciutat.

Quant a les activitats que l'Ajuntament podria fer en relació amb l'oferta d'oci, es va demanar als participants que fessin tres propostes (vegeu taula 12). Les dues propostes més citades en els jurats, amb aproximadament un 20% de suport cadascuna, van ser: obrir equipaments municipals a la nit (poliesportius, biblioteques...) i oferir o promocionar activitats culturals a la nit. Amb un suport menor (d'aproximadament el 10%) trobem les respostes relacionades amb la regulació de l'oferta d'oci existent quant a distribució equitativa dels locals pels barris, la disminució dels preus de les consumicions i de les entrades als locals o l'ampliació dels horaris de tancament dels locals d'oci nocturn.

Taula 12.

Propostes relacionades amb les activitats que podria fer l'Ajuntament per intervenir en l'oferta d'oci nocturn

(Si creus que l'Ajuntament ha d'intervenir d'alguna manera en l'oferta d'oci, proposa tres tipus d'activitats que podria oferir)

	Total n=181
Obrir equipaments municipals a la nit (poliesportius, biblioteques...)	22,0
Oferir o promocionar activitats culturals	19,7
Regular l'oferta existent (distribució, preu, horaris)	11,0
Facilitar la mobilitat a la nit	9,5
Habilitar parcs, jardins i platges a la nit	8,7
Cedir locals i equipaments per a la lliure gestió	9,5
Promoure un tipus d'oci diferent de les discoteques, recolzant iniciatives dels mateixos joves	6,1
Oferir equipaments per a joves (casals...)	7,4
Millorar la difusió de les activitats ofertes per l'Ajuntament	4,1
Proporcionar més seguretat	2,0

* n = nombre de respostes

• Espais i equipaments públics

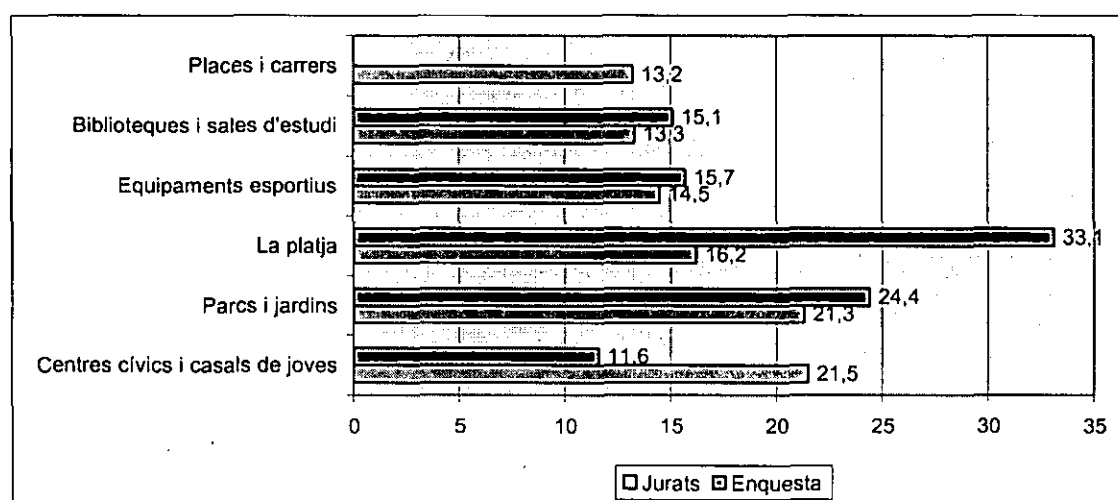
Quan es pregunta als participants dels jurats de joves i de l'enquesta ciutadana quins espais i equipaments els agradaria poder utilitzar a la nit, s'observen algunes diferències entre els resultats d'aquests dos espais de participació. Pel que fa als jurats, aproximadament un 20% de les respostes va fer referència, d'una banda, a utilitzar els centres cívics i els casals de joves i, de l'altra, a poder utilitzar els parcs i els jardins com a espais de trobada. En canvi, els joves que van

respondre l'enquesta prioritzaven davant de qualsevol altra opció poder utilitzar la platja a la nit, seguit de poder utilitzar els parcs i els jardins. És probable que aquestes diferències s'expliquin per l'època de l'any en què es va enviar el qüestionari, just a l'entrada de l'estiu.

En el cas dels Jurats es poden observar algunes diferències segons l'edat, ja que els joves de més edat són els més partidaris d'utilitzar els centres cívics i els casals de joves a la nit, mentre que els joves de 15 a 19 anys són els que volen utilitzar les places i els carrers a la nit. Quan parlem de parcs i jardins o de platges no s'observen diferències significatives. Finalment, els joves de 20 a 24 anys (que probablement estan cursant estudis) són els més predisposats a utilitzar biblioteques i sales d'estudi a la nit.

Gràfic 5.

Ús d'equipaments (Jurats $n = 224$; Enquesta $n = 707$).



Durant els debats, els participants dels deu jurats van fer especial èmfasi en la manca d'informació existent sobre aquells equipaments i espais que obren a la nit. Destaca el jurat de Ciutat Vella, en el qual els joves van expressar el seu descontentament envers el fet que els equipaments, espais públics i esdeveniments culturals del districte són més "de ciutat" que "de districte", i que troben a faltar espais propis per a la gent dels barris.

7.5 Sobre l'Administració com a reguladora de l'oci

L'Administració té també una funció reguladora en un doble vessant: regula l'oferta mercantil a partir de normatives (soroll, seguretat a l'interior dels locals, horaris...) i regula l'oci que es pugui generar en els espais públics (places i carrers).

Els joves participants en els diferents espais del procés assenyalen la necessitat que l'Administració treballi per regular l'oferta d'oci. Dels resultats se'n desprèn que els joves centren aquesta regulació sobretot en dos àmbits: els horaris i el compliment de normatives.

- Horaris

L'ampliació dels horaris dels bars i dels equipaments municipals (ja siguin biblioteques, poliesportius, casals de joves o centres cívics) ha estat una de les propostes més presents en els tres espais de participació.

Una de les qüestions tractades en els jurats de joves va ser la regulació dels horaris dels locals d'oci nocturn. Les respostes dels joves es divideixen en dues tendències partidàries d'ampliar l'horari de tancament dels establiments d'oci nocturn amb percentatges molt similars: liberalitzar completament els horaris de tancament (39,2%) i ampliar l'horari de tancament dels locals mantenint la mateixa hora de tancar per a tots els locals de la mateixa tipologia (37,3%).

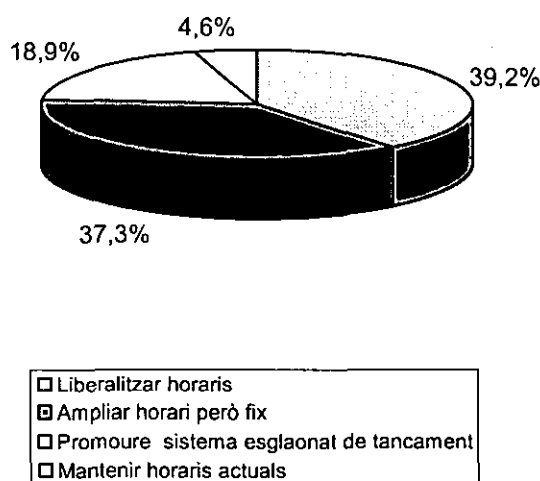
La proposta de liberalitzar els horaris anava acompanyada en els debats de l'argument que aquest fet podria evitar acumulacions de gent al carrer a les mateixes hores.

L'opció de promoure un tancament esglaonat dels locals és recolzada pel 19% dels participants mentre que l'opció amb menys suport és la de mantenir els horaris de tancament actuals.

Gràfic 6.

Propostes relatives als horaris de tancament dels locals d'oci nocturn

(Pel que fa als horaris de tancament dels locals d'oci nocturn, quina creus que seria la millor opció?) n=217



- Compliment de normatives

El segon àmbit relacionat amb la regulació de l'oferta d'oci que fa l'Administració és el compliment de les normatives existents. Aquest aspecte es va tractar sobretot en els jurats de joves, tot i que també s'hi va fer referència en els tallers i indirectament en alguna de les respostes de l'enquesta. Els participants dels jurats van parlar de les dificultats aparents que hi ha perquè els locals d'oci facin un compliment exhaustiu de la normativa existent i en aquest sentit es va sol·licitar

més contundència administrativa contra els empresaris de l'oci que no compleixen la normativa vigent (sortides d'emergència, qualitat dels productes, higiene...).

Però sobretot es va denunciar l'arbitrarietat existent en els criteris d'admissió. Els comentaris més recurrents entre els joves de tots els districtes de la ciutat van anar encaminats a cercar una postura que permeti sancionar determinats criteris d'entrada als locals que amaguen algun tipus de discriminació i, sobretot, regular la formació dels porters de discoteca per garantir un bon tracte als usuaris dels locals. Aquests comentaris es van repetir en els tallers participatius, on es denunciaven actituds discriminatòries i violentes davant determinats col·lectius.

Cal dir que de totes aquestes reflexions es pot observar un important desconeixement dels drets que tenen els joves com a usuaris i consumidors d'un local d'oci nocturn i a la vegada una impotència per afrontar situacions que consideren injustes.

També s'insisteix en la necessitat que l'Administració pugui regular d'alguna manera els preus de mercat per poder gaudir d'un oci més econòmic.

7.6 Sobre la mobilitat

El metro i la xarxa d'autobusos són els dos transports públics que es poden utilitzar a la nit tot i que amb limitacions. D'una banda l'horari del metro varia en funció dels dies de la setmana i mentre que els dies feiners (de dilluns a dijous), els diumenges i festius l'horari és de les 5 del matí a les 12 de la nit, els divendres, dissabtes i vigílies de festiu és de 5 del matí a 2 de la matinada. Per tant hi ha una franja horària en què no hi ha servei de metro. Des de l'empresa pública Transports Metropolitans de Barcelona es diu que hi ha dificultats tècniques per obrir el metro tota la nit. D'altra banda, la xarxa d'autobusos no és matricial sinó que està centralitzada a la plaça de Catalunya, no cobreix tot el territori i els intervals de pas entre autobusos són llargs.

La millora de la xarxa del transport públic a la nit és la demanda amb un suport més unànime dels joves participants en el procés Joves i Nit. És la primera prioritat de tot el col·lectiu jove, independentment del perfil sociodemogràfic o del territori on es visqui.^{xxix}

Cal assenyalar com, tot i que els darrers anys s'han fet algunes passes per millorar el servei (entrada en vigor del sistema tarifari integrat, ampliació de l'horari del metro a la nit, etc.), els joves detecten mancances importants. La nit s'allarga, cada cop la gent surt més tard de casa i torna més tard, l'oferta nocturna prolifera i els itineraris d'oci es diversifiquen. Per contra, el servei de transport sembla que no s'adapta a aquesta dinàmica. Aquest fet té implicacions importants en termes de mobilitat nocturna ja que les dificultats per utilitzar el transport públic a la nit poden traduir-se (entre altres coses) en l'ús de transport privat amb les problemàtiques que això comporta.

Aproximadament una tercera part de les propostes finals dels joves participants en els jurats estaven relacionades amb la millora del transport públic a la nit. Es reclama una aposta ferma pel transport públic nocturn, que es tradueix en

l'ampliació de l'horari del metro sobretot els caps de setmana i en la millora dels itineraris i la freqüència de pas del Nit Bus (optar per recorreguts matricials, no centralitzats a la plaça de Catalunya). Aquesta tendència s'apunta també en els tallers participatius i en l'enquesta ciutadana. En aquest darrer cas, una quarta part de les propostes finals anaven encaminades a demanar una millora del transport públic.

Aquestes dues opcions eren reforçades quan es demanava en concret als joves dels jurats que prioritzessin entre tres opcions per millorar la mobilitat a la nit (vegeu taula 13). Les opcions es reiteren i es mantenen amb força, i destaca com a primera prioritat ampliar l'horari del metro, sobretot de dijous a dissabte. Com a segona prioritat els participants s'inclinen per ampliar els itineraris i la freqüència de pas del Nit Bus, mentre que l'opció de trobar fórmules per garantir l'oferta de transport d'ús col·lectiu (públic o privat) entre espais d'oci o entre aquests espais i la xarxa de transport públic va quedar com a tercera prioritat.

Taula 13.

Primera preferència relativa a l'ús del transport públic a la nit

(Amb relació al transport a la nit, prioritza les següents propostes de l'1 al 4, essent l'1 l'opció que creus més important i el 4 la que ho és menys).

	Ciutat Vella *n=23	Eixample n=22	Sants-Montjuïc n= 24	Les Corts n=23	Sarrià-Sant Gervasi n=23	Gràcia n=23	Horta-Guinardó n=23	Nou Barris n=16	Sant Andreu n=25	Sant Martí n=15	Total
Ampliar l'horari de metro de dijous a dissabte	69,6	86,4	45,8	26,1	91,4	61,5	17,4	75	80	86,7	62,9
Ampliar els itineraris i la freqüència de Nit Bus	17,4	0	37,5	52,2	0	16,7	63,6	12,5	8	13,3	22,8
Transport col·lectiu	13	9,1	12,5	21,7	4,3	8,3	22,7	6,3	8	0	11,2
Altres	0	4,5	4,2	0	4,3	9,1	0	6,3	4	0	3,1

* nombre de casos

7.7 Sobre altres aspectes

Tot i no tenir relació directa amb el model d'oci nocturn, i d'haver-lo descartat prèviament com a element d'anàlisi, la seguretat, com a efecte col·lateral de l'oci i de la nit, va ser present en el procés, sobretot en l'enquesta ciutadana i en menor mesura en els jurats. Tot i no haver-hi cap pregunta específica sobre el tema, la demanda de seguretat apareix com la segona opció amb més suport quan es demanen propostes per millorar la nit a la ciutat. De totes maneres, i en el cas dels jurats, sorprèn que aquest tema aparegui quan es pregunta als joves "què s'ha de millorar a la nit a la ciutat" quan, en canvi, va estar poc present en les diferents sessions dels debats i tampoc no va resultar evident en respostes a altres preguntes del qüestionari. I és que probablement la inseguretat a la nit respon més a una percepció o una sensació que no pas a haver patit actes concrets, a haver-ne estat víctima. En tot cas, és una dada a tenir en compte que no s'ha pogut analitzar més a fons. Només en alguns casos es va poder concretar en una demanda de més seguretat en determinats carrers de la ciutat, al metro o a l'interior dels locals.

8. Quin model d'oci nocturn volen els joves per a Barcelona?

Joves i Nit ha recollit opinions i propostes sobre la nit de més de mil joves de Barcelona, que responen a un perfil molt fidel a la realitat de la ciutat. Podem dir que el procés participatiu ha permès, mitjançant la utilització de diverses metodologies participatives, obtenir una bona aproximació al model d'oci nocturn preferit pels joves. L'execució d'un procés d'aquestes característiques, que ha fet sortir a la llum nombroses veus a partir de diferents canals d'expressió, i el fet de constatar que aquestes són plenament coincidents, dóna solidesa a aquestes conclusions.

- S'aposta clarament per una ciutat que integri els establiments d'oci en les seves places i els seus carrers, que ofereixi un oci proper, distribuït equitativament pels diferents barris, afavorint així una ciutat compacta i cohesionada.
- Es valora una ciutat oberta, en què els espais públics puguin ser utilitzats a la nit per gaudir d'un oci diferent però a la vegada s'és conscient que cal posar limitacions a aquest ús i que cal treballar per conciliar els interessos, sovint contraposats, dels diferents actors implicats, particularment els veïns (que defensen el seu dret a descansar) i els joves (que defensen el seu dret a divertir-se).
- Es proposa un oci més assequible econòmicament i es critica la imatge que es publicita de la ciutat i que té clares conseqüències en els preus i en la massificació d'algunes zones, com Gràcia i Ciutat Vella.
- Es demana a l'Administració que s'impliqui en l'oci nocturn mitjançant l'oferta directa d'activitats, el suport a iniciatives dels mateixos joves i la col·laboració amb el mercat per promocionar activitats diferents de les que ofereix tradicionalment.
- Es posa l'accent en què es puguin utilitzar els equipaments públics a la nit per fer-hi activitats, especialment els centres cívics i els casals de joves. També es proposa l'obertura dels equipaments esportius i es veu com a positiu que s'obrin les biblioteques i les sales d'estudi.
- Es demana més visibilitat tant dels equipaments públics existents com de les activitats per a joves que s'hi realitzen.
- S'aposta per una ciutat que amplii els horaris dels locals d'oci nocturn i dels equipaments municipals i que aquests horaris estiguin coordinats amb els horaris del transport públic.
- Es demana més fermesa a l'Administració a l'hora de fer complir les normatives vigents pel que fa a la salut, la seguretat en els locals i el dret d'admissió als locals.
- La prioritat més clara pels joves que han participat en el procés és que es faci una aposta política pel transport públic nocturn, que es concreti en l'ampliació

de l'horari de metro a la nit, sobretot de dijous a dissabte i en la potenciació de la xarxa d'autobusos nocturns.

ANNEX 1.

PARTICIPANTS EN LES ENTREVISTES I ELS GRUPS DE CONVERSA

Entrevistes exploratòries

Roger Martínez. Sociòleg.

Jaume Funes. Psicòleg especialista en adolescents.

Joan Pallarès. Antropòleg.

Marta Comas. Assessora tècnica de la cinquena Tinència d'Alcaldia. Pla de Civisme de Barcelona.

Joffre Villanueva. Moviment Laic i Progressista.

David Brunet. Pla Integral de Joventut. Secretaria General de Joventut.

Entrevistes semiestructurades

Josep Rovira. Energy Control.

Rosa Ros. Centre Jove d'Anticoncepció i Sexualitat.

Carles Sedó. Educador social a Santa Coloma de Gramenet.

Flor Majado. Programa "A partir del Carrer".

Albert Tió. Night Sun Group.

Sergi Díaz. Ateneu Popular de Nou Barris.

Esther Melcón. Associació contra la Contaminació Acústica.

Josep Serdà. Frontó Colón.

Ignasi Gorina. Associació de Veïns de l'Esquerra de l'Eixample.

Josep Antoni Patiño. Transports Metropolitans de Barcelona.

Benito Granados i Carlos. Guàrdia Urbana.

Nacho Garcia. Institut Municipal d'Educació de Barcelona.

Ricard Martínez. Regidor del Districte de Gràcia.

Imma Moraleda. Regidora delegada per al Programa dels Nous Usos del Temps a la Ciutat.

Grups de conversa estructurats

Eva Díaz

Jacquelyn Salinas

Laia Vidal

Anna Oliver

Maite Consul

Borja Rius

Manu Pérez

Gianni Chelli

Blanca Arderiu

Virgina Castillo

Neus Fígols

Joan Llibre

Nabil Benhammou

"Mitus"

ANNEX 2.
ENQUESTA POSTAL

Sexe ☐ Home ☐ Dona Edat País de naixement	Nivell d'estudi acabat ☐ Sense estudis ☐ EGB / Primària ☐ ESO ☐ Batxillerat / BUP / COU ☐ Formació professional / Mòduls professionals ☐ Universitaris Actualment viu... ☐ Sol, sola ☐ En parella ☐ A casa dels pares o d'algun familiar ☐ En un pis compartit A quin districte viu?	Quina de les següents opcions defineix millor la teva situació actual? ☐ La meua activitat principal és treballar, però també estudio ☐ La meua activitat principal és estudiar, però també treballa ☐ Treballa ☐ Estudio ☐ Estic buscant feina ☐ Ni estudio ni treballa Actualment participes en alguna d'aquestes associacions o moviments socials? ☐ Associació cultural o artística ☐ Escoles, espais ☐ Associació d'estudiants o sindical ☐ Organització política ☐ Club esportiu ☐ Organització de voluntariat, cooperació i drets humans ☐ Organització ecologista ☐ Moviment social alternatiu ☐ Altres ☐ No participo en cap associació o moviment social
Joves i Nit Fundació Jaume Bofill Apartat núm. 55.008 F.O. 08009 BARCELONA		
NO NECESSITA SEGELL Franquejar a destinació	RESPOSTA COMERCIAL Autorització núm. 0825694 / 55008	
FUNDACIÓ JAUME BOFILL Registra de la Generalitat de Catalunya GRUP favb	nit PARTICIPA I DECIDES AQUINANT VOLS	

8. Escrivu 3 coses de la nit a Barcelona que t'agraden i 3 que hi trobes a faltar:

M'agrada

Trobo a faltar

1
1
1

1
1
1

10. Què vas fer l'últim cop que vas sortir de nit?

- ☐ Vaig anar al cinema, al teatre o a un concert
- ☐ Vaig anar a una discoteca
- ☐ Vaig anar a un after
- ☐ Vaig anar de bars
- ☐ Vaig anar a un ateneu o casal de joves
- ☐ Vaig estar pel carrer amb els amics
- ☐ Vaig anar a sopar o a una festa a casa meua o a casa d'amics
- ☐ Altres:

11. Què et condiciona a l'hora de triar un lloc per sortir de nit?

(Assenyala les dues opcions que més valores)

- ☐ Que els locals obrin fins tard
- ☐ Que els preus siguin barats
- ☐ Que hi pugui arribar fàcilment
- ☐ Que m'agradi la música i l'ambient
- ☐ Que hi vagin els meus amics
- ☐ Altres:

12. A la ciutat de Barcelona hi ha un debat obert entorn de la utilització dels carrers i places a la nit

Tenint en compte tot això, creus que les places i els carrers són espais per ser utilitzats a la nit?

- ☐ Sí 131 Creus que s'hauria de posar alguna limitació?
- ☐ No 141 Quina?
- ☐ No



Puc beure
una cervesa més
barata que a un bar
-
Em puc muntar la nit
a la meua manera



Potser
molesto els veïns
-
Els carrers i places
queden bruts

15. L'Ajuntament de Barcelona, dins del programa Barcelona Bona Nit, obre equipaments municipals a la nit (centres cívics, casals de joves, museus...). Els has utilitzat en alguna ocasió?

- ☐ Mai
- ☐ Alguna vegada
- ☐ Sovint
- ☐ Moltes vegades

16. Dels equipaments i espais següents, quins t'agradaria poder utilitzar a la nit?

(Assenyala dues opcions)

- ☐ Equipaments esportius
- ☐ Centres cívics i casals de joves
- ☐ Biblioteques i sales d'estudi
- ☐ Parcs i jardins
- ☐ La platja
- ☐ Altres:

17. Imagina dos models d'oci nocturn a la ciutat:

1. ☺ Barcelona com una ciutat amb bars i discoteques repartits pels barris, on els joves formin part de la vida nocturna de la ciutat i on hi hagi una oferta de locals variada: ☹ encara que a la vegada es puguin generar alguns conflictes amb els veïns per qüestions de soroll o brutícia.

2. ☺ Barcelona com una ciutat amb grans complexos d'oci allunyats del centre urbà, on es puguin trobar espais diferents en un mateix espai, i es reduïxin les molèsties als veïns; ☹ encara que hi hagi algunes dificultats per desplaçar-se i la concentració de gent generi algunes situacions conflictives.

Donats els pros i els contras d'aquests models d'oci nocturn, per quin et decantaries?

- ☐ Barcelona com una ciutat amb espais per sortir de nit integrats a la ciutat
- ☐ Barcelona com una ciutat amb complexos d'oci amb una oferta especialitzada

18. Omple la nit de propostes!! (Assenyala un màxim de 3 coses que proposaries perquè millorés la nit a Barcelona)

1
1
1

ANNEX 3.
PARTICIPANTS EN ELS TALLERS PARTICIPATIUS

Abdallah Benslimam
Abel Valdelvira Domínguez
Adrià Calderer
Alicia Santacruz Meco
Ángel David Benavides
Anna Lezcano
Anna Quiles
Arnau Garcia
Blanca Camps Febrer
Carles Arqué
Carme Mayugo
Damià Lorenzo
Helena Padrós
Ivan Miró
Joan Rosillo
Jordi Losan
Jose Manuel Hurtado
Josep Estrany
Laura Garcia
Luis E. Romana
Mamen Figueres
Mario Granados
Marta Cánovas
Martí Serra
Mayo Fuster
Mohamed Assouik
Onofre Pouplana
Pere Pelegu
Rafael Torres
Rebeca Piernagorda
Reyes Font Ballbé
Ricard Ballester
Rosa Pardo

ANNEX 4. PARTICIPANTS EN ELS JURATS DE JOVES

Ciutat Vella

Albert Casals Sánchez Hermosilla
César Saavedra Villegas
Chris Ramil Azevedo
Cristina Hernández Montero
Cristina Gabri Carrillo Guerra
Daniel Acerete Ceballos Escalera
David Masdeu Larrosa
Djiby Kane
Erika Susana Arias Paz
Ivan Hernandez Montero
Jennifer Villar Rodríguez
Lara Marín Martínez
M. Isabel Duarte Andreu
Miguel Ángel Gamez Sancerni
Mònica Rodríguez Santos
Núria García Strino
Octavi Estévez Monras
Patrícia Plaja Vidal
Rahsihda Lahsen Hossain
Sandra Luz Flores Pavon
Sheila Picon Crespo
Sebastián Gamez Sancerni
Verònica Rincón Campos

Eixample

Adelaida Acosta Alonso
Àlex Canosa Masllorens
Alexandre Saldes Barberà
Angèlica Viviana González Arcos
Anne Jensen
Conrad Lluís Martell
Cristina Mari Martínez
Emmanuelle Miguel de Rousselot
Grècia Carolina Borja Miranda
Isaac Tevar Rodríguez
Javier Gil Navarro
Lluís Rodríguez Rodríguez
Maria Ruiz Sánchez Beato
Marina Grau Losada
Mariona Alba Rossell
Maurici Hublard Nogueras
Mireia Ferrer Pérez
Mònica Alguero Nieto
Núria Casanovas Aguilo
Patrícia Tomàs Cerrato
Patrícia Fernández Camacho

Xavier Fuixench González

Sants-Montjuïc

Alejandro Tobella Panes
Alexandre Ramos Garcia
Anna Cantos Singuerlin
Carlos Sierra Peñas
Cristian Repiso Porrino
Cristina Patiño Galindo
Daniel Escoriza Segura
David Carmona Torres
Diana Estival Planesas
Elisenda Prats Prades
Enoc Bassols Buendia
Héctor Romero Jurado
Jaume Torres Garriga
Javier Sanz Ramos
Judit Torres Manzano
Laia Sanz Daroca
Madeleine Natalia Atoche Leon
Miguel Pantoja Rodríguez
Miriam Andreu Orbaneja
Neus José Gallach
Noemi Romero Panadero
Rosana Prats Porcar
Sarai Marsiñach Sánchez
Sergio Fontecha Carrillo
Vivian Barrera Sierra

Les Corts

Anaïs Masllorens de la Rosa
Anna Romero Pérez
Bernat Cervera Calvo
Berta Reyes Cervantes
Carmen Castillo del Vericat
Carolina Díaz Tapia
Eduardo de Benito Fernández
Elena Valls Mier
Francisco Javier Ruiz Traite
Gemma Arso Ferrer
Ingrid Grau Noguera
Laura Martínez Morillo
Laura González Alsina
Manuel Joseph Rodríguez
Marc Iu Conesa Rodrigo
Mario Adrián Silisque
Marta Tobar Pérez
Meritxell Costa Díaz Santos
Núria Batlle Alonso
Sergio Valls Mier

Sílvia Martín Ansotegui
Sílvia Vidales Compte
Viviana Costa Vilamajor

Sarrià - Sant Gervasi

Adriana Curulla Matosas
Agnès Pau Ganga
Alexandra Via Vila
Alfonso Para Martínez
Antonio Calzado Vinardell
Arcadi Bassegoda Clos
Bai Kargbo Sales
Carla Liébana Alonso
Carlos Monteso Jumilla
Carolina de Britos Marsal
Cristina Purroy Corbella
Guillermo Umberto Jakobsen
Helena Guiu Juhe
Izabal Pau Custodio
Joana Marques Huguet
Josep M. Valls Valiente
Josep Maria Alba Bernat
Laura Rodríguez Rodríguez
Mauro Castro Coma
Mohammad Kangarani
Montserrat Boneta Perdomo
Oriol Garreta Gordi
Pau Martínez Calvet
Sílvia Miguel Santoma
Xavier Freixenet Espinosa

Gràcia

Adrià Clot Massons
Alexandra Vallugera Balanyà
Anna Costa Rossell
Antoni Gurgui Valverde
Bàrbara Sánchez Solanilla
Clara Prats Soler
Elisenda Andreu Pérez
Enric Nonell Ulldemolins
Iolanda Villar Abuado
Israel Sabaté Isant
Itzíar Benguria Serrat
Joan Piferrer Huerta
Joan Lluch Ordiz
Joan Escosura Manzano
Joaquim Erasmo Barrera Orellana
Jordi Juan Llamas
Jorge Fernández de Aramburo Abad
Maria Villaro Lupon

Marina Costa Redondo
Meritxell Díaz Santos
Neus Sales Nogueras
Nicolás Alexander Buchholz
Pau Sales Costa
Ramon Prats Yague
Robert Valls Tuñón
Rubén García Navarro
Sonia Calzado Isbert
Xavier García Gabaldà

Horta-Guinardó

Adriana Lazaro Domínguez
Alberto Martínez Muñoz
Álvaro Pérez Otín
Amèrica Marcos Burgos
Angelo Alfredo Roman Reales
Anna Guillumet Vendrell
Cindy Cevallos Triviño
Daniel Martínez Caballé
David Olmos Bros
Estefania Sierra Rubio
Gonzalo Bulto Disla
Jesús Gálvez Rodríguez
Jordi Pane Foix
José Oriol Sancho Valbuena
Laura Benítez Valero
Marta Miguel Turu
Noemi Gil Martínez
Patrícia Acedo Reyes
Patrícia Castillo Egea
Pau Jorquera Bordonau
Sonia Bisbal Ricardo
Vanessa Puyol San Emeterio
Vega Baras Sevillano

Nou Barris

Adan Nicolás Rodríguez Roman
Alvey Saenz Rodríguez
Anna Rispa Aspas
Ariadna Castillo Algar
Ariadna Barba Navarro
Asiea Ali Cabonuan
Carlos Patiño García
Carlos Eloy Plua Gutiérrez
Cristina Ivana Sanz García
Daniel Doval Martinez
Eva M. Barba Gil
Francisco Campamar Redol
Irene Godoy Martínez

Jose Arturo Flores Vaquerano
Laura Puy Parrales
Marta Perellón Serradilla
Mercedes Conde Iglesias
Patricia Satorres Jiménez
Víctor Fontela Hidalgo

Sant Andreu

Aina Sanz Boque
Alejandro Lacorte Martínez
Alexandra Rodríguez Arbos
Alfonso Jurado Casilla
Álvaro M. Ramos Amores
Andrés Jesús Jarrod Navales
Anita Anabel Boado Vasquez
Anna Ferrer Prada
Daniel Brotons Rabanal
Desiré Eboumbou
Hèctor Prats Naverac
Ignasi Alastuey Guixe
Isaac Farré Hernández
Jaime Flores Zurita
Javier Olmo Zubiri
Juan Gambin Marxin
Judith Gili Farrero
Maiol Bernaus Valero
Miguel Gulin Font
Montserrat González Reyes
Núria Bronchal Sánchez
Raül Jorquera Callau
Ruth Estévez Costa
Sandra Álvarez Fernández
Sílvia Bach López
Sonia Pereira Méndez

Sant Martí

Àngel Molina de la Fuente
Arantzazu Gullias Valverde
Eva Cano Romero
Echeyde Tobal Pérez
Francesc Xavier Lordan Gomis
Ingen Prats Salierno
Javier Garcia González
Laura Gomà Hernández
Marc Martínez Cardona
Manuel Rubia Blázquez
Mireia Barabino Verdejo
Mònica Catalán Tarruella
Raquel Vigil Díaz
Sergi González Fernández

Verónica Otero Pérez

ANNEX 5. QÜESTIONARI DELS JURATS DE JOVES

Per a la realització d'aquest informe només s'han tractat les respostes que feien referència al perfil sociodemogràfic dels participants i al contingut concret de les sessions. La part de valoració de la metodologia i el procés serà treballada en l'informe final dels jurats.

Qüestionari dels jurats de joves Joves i Nit

1. Amb quina d'aquestes afirmacions estàs més d'acord (assenyala una opció).
 - ☐ L'espai nit no és com l'espai dia. La ciutat ha d'adequar-se als nous usos del temps però respectant les dinàmiques diferenciades del dia i de la nit.
 - ☐ El dia és un continu de 24 hores. Cal que la ciutat tendeixi a equiparar la nit al dia.
 - ☐ No saps/No contestes.
2. Per quina imatge de Barcelona et decantaries? (assenyala una opció).
 - ☐ Barcelona com una ciutat amb espais per sortir de nit integrats a la ciutat.
 - ☐ Barcelona com una ciutat amb complexos d'oci amb una oferta especialitzada allunyats del centre urbà.
 - ☐ No saps/No contestes.
3. Quin ha de ser el paper prioritari de l'Ajuntament envers l'oferta d'oci nocturn? (assenyala una opció).
 - ☐ Regular l'oferta del mercat.
 - ☐ Oferir una oferta alternativa al mercat.
 - ☐ Col·laborar amb el mercat per oferir activitats diferents de les que tradicionalment ofereix.
 - ☐ Altres.....
 - ☐ No saps/No contestes.
4. Si creus que l'Ajuntament ha d'intervenir d'alguna manera en l'oferta d'oci, proposa tres tipus d'activitats que podria oferir:
- _____
- _____
- _____
5. Creus que les places i els carrers són espais per ser utilitzats a la nit?
 - ☐ Sí.
 - ☐ No.
 - ☐ No saps/No contestes.
6. Si la teva resposta és que sí, creus que s'hi hauria de posar alguna limitació?
 - ☐ Sí.
 - ☐ No.
 - ☐ No saps/No contestes.
7. Quina? _____

8. Dels equipaments i espais següents, quins t'agradaria poder utilitzar a la nit? (assenyala dues opcions).

- ☐ Equipaments esportius.
- ☐ Centres cívics i casals de joves.
- ☐ Biblioteques i sales d'estudi.
- ☐ Parcs i jardins.
- ☐ Places i carrers.
- ☐ La platja.
- ☐ Altres.....
- ☐ No saps/No contestes.

9. Amb relació al transport a la nit, prioritza les propostes següents de l'1 al 4, essent l'1 l'opció que creus més important i el 4 la que ho és menys.

- ☐ Ampliar l'horari del metro de dijous a dissabte.
- ☐ Ampliar itineraris i freqüència de pas del Bus Nit.
- ☐ Buscar fórmules per garantir l'oferta de transport d'ús col·lectiu (públic o privat) entre espais d'oci o entre aquests espais i la xarxa de transport públic.
- ☐ Altres.....
- ☐ No saps/No contestes.

10. Pel que fa als horaris de tancament dels locals d'oci nocturn, quina creus que seria la millor opció? (assenyala una opció)

- ☐ Mantenir els horaris fixos de tancament actuals.
- ☐ Ampliar l'hora de tancament dels locals però mantenir la mateixa per a tots.
- ☐ Promoure un sistema regulat de tancament esglaonat dels locals.
- ☐ Liberalitzar completament els horaris de tancament.
- ☐ Altres.....
- ☐ No saps/No contestes.

11. Quin dels següents aspectes creus que és prioritari millorar al teu districte? (assenyala una opció).

- ☐ Transport nocturn.
- ☐ Equipaments públics oberts a la nit.
- ☐ Oferta d'oci mercantil.
- ☐ Seguretat.
- ☐ Altres.....
- ☐ No saps/No contestes.

12. Assenyala un màxim de 3 coses que proposaries perquè millorés la nit a Barcelona:

- _____

- _____

- _____

13. Creus que hi ha algun tema important que s'ha debatut durant els jurats i que no ha quedat recollit en aquest qüestionari?

14. Has trobat a faltar algun tema d'especial interès durant les exposicions dels ponents?
Quin?

15. Quin ha estat el grau de satisfacció en relació amb la teva participació en aquests jurats de joves?

- ☐ Molt satisfet/a.
- ☐ Satisfet/a.
- ☐ Poc satisfet/a.
- ☐ Gens satisfet/a.
- ☐ No saps/No contestes.

16. Com valoraries l'actuació de l'equip organitzador dels jurats?

- ☐ Molt bé.
- ☐ Bé.
- ☐ Malament.
- ☐ Molt malament.
- ☐ No saps/No contestes.

17. Com valores la utilitat de la informació oferta pels diferents ponents?

	Molt útil	Útil	Poc útil	No saps/No contestes
Isaac González (models d'oci nocturn)				
Jordi Reynés (model d'oci Ajuntament de BCN)				
Joffre Villanueva (espais públics)				
Mar Gil (espais públics)				
Josep M. Lahosa (espais públics)				
Pau Avellaneda (transport)				
Enric Serra (normatives)				
Responsable del Districte				

18. Quins comentaris t'agradaria realitzar respecte a l'actuació dels experts?

19. Creus que el tema tractat és adequat per debatre en uns jurats de joves?

- ☐ Sí.
- ☐ No.
- ☐ No saps/No contestes.

20. Creus convenient que els jurats es facin servir per prendre decisions sobre altres temes?

- ☐ Sí.
- ☐ No.
- ☐ Depèn del tema.
- ☐ No saps/No contestes.

21. En general, diries que la política t'interessa?

- ☐ Molt.
- ☐ Bastant.
- ☐ Poc.
- ☐ Gens.
- ☐ No saps/No contestes.

22. Diries que la política municipal de Barcelona t'interessa?

- ☐ Molt.
- ☐ Bastant.
- ☐ Poc.
- ☐ Gens.
- ☐ No saps/No contestes.

23. Els temes de què han tractat els jurats de joves t'interessen?

- ☐ Molt.
- ☐ Bastant.
- ☐ Poc.
- ☐ Gens.
- ☐ No saps/No contestes.

24. Creus que la teva participació en els jurats ha fomentat el teu interès pels problemes públics?

- ☐ Molt.
- ☐ Bastant.
- ☐ Poc.
- ☐ Gens.
- ☐ No saps/No contestes.

25. A l'hora de decidir la teva participació en els jurats, digues quins dels motius següents han estat importants i quins no:

	Important	No important	No saps/No contestes
L'interès general pels temes de la nit i l'oci a Barcelona			
La voluntat d'influir en les decisions públiques			
Conèixer com funcionen els jurats de joves			
Conèixer gent interessada en aquests temes			
La remuneració per la participació			
La voluntat d'aprendre coses sobre la nit i l'oci			

26. Sexe:

- ☐ Home.
- ☐ Dona.

27. Edat:

- ☐ De 15 a 19 anys.
- ☐ De 20 a 24 anys.
- ☐ De 25 a 29 anys.

28. País de naixement: _____

29. Nivell d'estudis acabats:

- ☐ EGB/Primària.
- ☐ ESO.
- ☐ Batxillerat/BUP/COU.
- ☐ Formació professional/Mòduls professionals.
- ☐ Universitaris.
- ☐ Sense estudis.

30. Actualment vius...

- ☐ Sol/sola.
- ☐ En parella.
- ☐ A casa dels pares o d'algun familiar.
- ☐ En un pis compartit.

31. Quina de les següents opcions defineix millor la teva situació actual?

- ☐ La meva activitat principal és treballar, però a més estudio.
- ☐ La meva activitat principal és estudiar, però a més treballo.
- ☐ Treballo.
- ☐ Estudio.
- ☐ Estic buscant feina.
- ☐ Ni estudio ni treballo.

32. Actualment participes en alguna d'aquestes associacions o moviment social?

- ☐ Associació cultural o artística.
- ☐ Escoltes, esplai.
- ☐ Associació d'estudiants o sindical.
- ☐ Organització política.
- ☐ Club esportiu.
- ☐ Organització de voluntariat, cooperació i drets humans.
- ☐ Organització ecologista.
- ☐ Moviment social alternatiu.
- ☐ Altres.
- ☐ No participo en cap associació ni moviment social.

33. Escribe tres coses negatives (que canviaries) i tres coses positives de la teva experiència com a participant en els jurats de joves:

+ _____

- _____

GRÀCIES PER LA TEVA COL-LABORACIÓ

BIBLIOGRAFIA

AJUNTAMENT DE BARCELONA (2003). *El mercat de treball nocturn a Barcelona*. Barcelona: Ajuntament de Barcelona.

AJUNTAMENT DE BARCELONA (2005). *Informe sobre la realitat de la joventut a la ciutat de Barcelona*. Barcelona: Ajuntament de Barcelona. Col·lecció Estudis/Monografies, 1.

ANDUIZA, E. (2005). "Participació" (capítol), a *Informe sobre la joventut al 2005*. Observatori Català de la Joventut. Secretaria General de Joventut. Generalitat de Catalunya, Departament de la Presidència. Col·lecció Estudis, 17.

ANDUIZA, E.; DE MAYA, S. (2005). *La qualitat de la participació: una proposta d'indicadors*. Barcelona: Fundació Jaume Bofill. Col·lecció Finestra Oberta, 43.

ASOCIACIÓN BIENESTAR Y DESARROLLO. ENERGY CONTROL (2003). *Guía preventiva y de seguridad para espacios de música y baile*. Barcelona: Energy Control – ABD.

BENEDICTO, J.; MORAN, M.L. (2000). *Jóvenes y ciudadanos*. Madrid: INJUVE, Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales.

BENEDICTO, J.; MORAN, M.L. (2002). *La construcción de una ciudadanía activa entre los jóvenes*. Madrid: INJUVE, Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales.

BENEDICTO, J.; MORAN, M.L. (2003). *Aprendiendo a ser ciudadano. Experiencias sociales y construcción de la ciudadanía entre los jóvenes*. Madrid: INJUVE, Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales.

CASAL, J. (2001). "La transició dels joves a la vida adulta en el marc d'una societat en canvi", a I. BRUNET ICART (dir.). *Joves i transició al mercat laboral*, Barcelona: Ed. Pòrtic.

CHATTERTON, P.; HOLLANDS, P. (2001). *Changing our "toon". Youth, nightlife and urban change in Newcastle*. University of Newcastle.

COMISSIÓ DE LES COMUNITATS EUROPEES (2001). *Libro Blanco de la Comisión Europea. Un nuevo impulso para la juventud europea*.

DDAA (2000). "Ocio y tiempo libre: identidades y alternativas". *Revista de Estudios de Juventud*, 50, setembre. Madrid: INJUVE, Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales.

DDAA (2001). "La noche: Un conflicto de poder". *Revista de Estudios de Juventud*, 54, setembre. Madrid: INJUVE, Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales.

DDAA (2002). *Joventut, territori i ciutadania. Estudi d'orientació de les polítiques locals de joventut a la província de Barcelona*. Barcelona: Diputació de Barcelona.

DÍAZ A, PALLARÉS J, BARRUTI M. (2002). *Observatori de nous consums de drogues en l'àmbit juvenil. Informe 2001*. Barcelona, Institut Genus.

DÍAZ A, PALLARÉS J, BARRUTI M. (2003). *Observatori de nous consums de drogues en l'àmbit juvenil. Informe 2002*. Barcelona, Institut Genus.

DÍAZ A, PALLARÉS J, BARRUTI M, ESPLUGA J. (2004). *Observatori de nous consums de drogues en l'àmbit juvenil. Informe 2003*. Barcelona, Institut Genus.

FONT, J. (2002). "Els joves i la política: i si no fossin tan diferents?", a DDAA. *Joves i valors. Els joves catalans en l'Enquesta Europea de Valors*. Col·lecció Estudis, 9. Secretaria General de Joventut. Generalitat de Catalunya.

FUNDACIÓ JAUME BOFILL (2003). *Granollers participa! Quina ciutat vols? Informe del procés*. Barcelona: Fundació Jaume Bofill. Col·lecció Finestra Oberta, 29.

GALLAND O. (dir.) (1993). *L'allongement de la jeunesse*. Arles: Éditions Actes-Sud.

HOLLANDS, R. (2001). *Jugar treballant, treballar jugant: les identitats juvenils i el debat sobre ocupació i ociositat*. Secretaria General de Joventut. Col·lecció Aportacions, 13.

MARTÍNEZ, R. (2002). *Cultura juvenil i gènere*. Secretaria General de Joventut. Generalitat de Catalunya.

MIRÓ, I.; ORTIZ, D. (2001). *Treball, valors i canvi. Les ruptures en la precarietat*. Material Estudis. Observatori Català de la Joventut, Secretaria General de Joventut. Generalitat de Catalunya.

NORRIS, P. (2003). "Young People and Political Activism. From the Politics of Loyalties to the Politics of Choice?". Intervenció al simposi del Consell d'Europa "Young People and Democratic Institutions: From Disillusionment to Participation", Estrasburg, 27 i 28 de novembre de 2003.

OBSERVATORI CATALÀ DE LA JOVENTUT (2006). *Informe sobre la joventut al 2005*. Secretaria General de Joventut. Generalitat de Catalunya, Departament de la Presidència. Col·lecció Estudis, 17.

SELLARÈS, A. (2003). *La participació jove. Sinergia*. Col·lecció de guies pràctiques. Secretaria General de Joventut. Generalitat de Catalunya.

SUBIRATS, J. (2001). "Nuevos mecanismos participativos y democracia: promesas y amenazas", a J. FONT (coord.). *Ciudadanos y decisiones públicas*. Barcelona: Ariel Ciencia Política.

WILLIS, P. (1998). *Cultura viva. Una recerca sobre les activitats culturals dels joves*. Col·lecció Materials de Joventut. Barcelona: Diputació de Barcelona.

ⁱ Prèviament a la redacció de l'informe final, i coincidint amb cadascuna de les fases, s'han elaborat informes parcials.

ⁱⁱ En aquest treball, quan fem referència a la relació entre els joves i la política ens referim només a aquelles formes de participació que tenen voluntat d'incidir en la presa de decisions públiques.

ⁱⁱⁱ Els joves com a col·lectiu comparteixen molts referents culturals, pràctiques participatives, etc.; ara bé, no podem oblidar que quan parlem de joventut ens estem referint a un col·lectiu molt heterogeni amb multiplicitat de vivències particulars, i que per entendre la seva visió del món és imprescindible conèixer-ne factors com ara la classe social d'origen, l'accés al mercat de treball, l'accés al primer habitatge, el nivell d'estudis o el barri on viuen.

^{iv} Aquesta informació s'ha extret de l'*Informe sobre la realitat de la joventut a la ciutat de Barcelona* (Ajuntament de Barcelona, 2005) a partir de dades dels anys 2002 i 2003.

^v Una de les disjuntives que sempre sorgeixen en el moment d'organitzar un procés de participació és quins actors socials hi han de participar. En aquest sentit hi ha un debat obert sobre la fortalesa i les debilitats que comporta treballar amb associacions o amb ciutadans a títol individual. En el projecte Joves i Nit, conscients d'aquest debat, hem volgut incorporar tant la participació de base individual com la de base associativa en les diferents fases del procés.

^{vi} Vegeu el llistat de participants a l'Annex 1.

^{vii} Vegeu el llistat de participants a l'Annex 1.

^{viii} Vegeu l'enquesta distribuïda a l'Annex 2.

^{ix} Una enquesta autogestionada implica que el jove que la rep l'ha de respondre i retornar via franqueig postal. El format escollit en va condicionar el contingut i la llargada.

^x L'índex de resposta només ha estat calculat en el cas de l'enquesta postal.

^{xi} Amb una metodologia molt similar, l'enquesta ciutadana realitzada en el procés participatiu "Granollers Participa, quina ciutat vols" (Fundació Jaume Bofill, 2003) va tenir un índex de resposta del 4,7%. Aquest procés es va realitzar entre el desembre del 2001 i el novembre del 2002 per tal de treballar amb la ciutadania del municipi el procés d'adequació del Pla d'Ordenació Urbanística Municipal (POUM).

^{xii} Vegeu el llistat de participants a l'Annex 3.

^{xiii} El treball amb joves associats a entitats representades en el CJB es va realitzar en el marc de dues plataformes territorials membres del Consell (a Horta-Guinardó i a Sant Andreu) i del Secretariat del mateix Consell.

^{xiv} L'estiu del 2005, aprofitant el procés de participació obert en el marc del Projecte BCJ, es va realitzar un taller per treballar línies estratègiques i propostes que fan referència a l'oci nocturn.

^{xv} L'origen de la metodologia dels jurats ciutadans l'hem de buscar a Alemanya i és des d'allà d'on s'ha estès a altres països com Suïssa, el Regne Unit o Espanya. Les primeres experiències de jurats ciutadans a l'Estat espanyol es troben a principi dels anys noranta al País Basc. Més recentment, el model s'ha aplicat diverses vegades a municipis de Catalunya. Montornès del Vallès, Esparreguera, Corbera de Llobregat o Granollers són alguns dels municipis catalans on s'han desenvolupat experiències de jurats ciutadans. En el cas dels jurats catalans, s'han tractat temes relacionats bàsicament amb el disseny i l'ús d'espais públics o amb models de planificació urbanística.

^{xvi} Les diferents experiències conegudes són amb la població total, no amb un sector de població concret, en aquest cas jove; cosa que dificulta que es puguin fer comparacions.

^{xvii} Els joves amb qui es va contactar però que no van participar en els jurats van exposar els seus motius en el moment de la trucada telefònica o durant l'entrevista.

^{xviii} Aquesta dada s'explica a l'apartat 6 d'aquest mateix informe.

^{xix} Aquesta agenda correspon als dos primers jurats de joves, celebrats els dies 4 i 5 de març de 2005 al Centre Cívic de La Sedeta, amb joves dels districtes de Gràcia i de l'Eixample.

^{xx} El Grup Promotor del projecte Joves i Nit està format per Xavier Florensa (regidor de Joventut de l'Ajuntament de Barcelona), Jordi Solé (de la Regidoria de Joventut), Lluís Coromines i Mercè González (de l'Oficina del Pla Jove), Laia Herrera i Miky Aragon (del Consell de la Joventut de Barcelona), Joan Garcia (de la Federació d'Associacions de Veïns i Veïnes de Barcelona), Laia Torras, Irene Lop i Cristina Valls (de la Fundació Jaume Bofill).

^{xxi} La Comissió de Seguiment del projecte Joves i Nit està formada pel Grup Promotor del projecte juntament amb Roger Martínez (sociòleg), Josep Rovira (Energy Control) i Marta Comas (responsable tècnica del Pla per al Civisme de l'Ajuntament de Barcelona).

^{xxii} Tot i tractar-se de mecanismes de participació de base individual, tant en l'enquesta com en els jurats hi han participat joves associats.

^{xxiii} En el cas del mecanisme de jurats hem pogut controlar els motius de rebuig a participar.

^{xxiv} Aquestes propostes sorgeixen bàsicament d'una pregunta formulada en els jurats de joves, en què es proposava que manifestessin si consideraven oportuna la metodologia per treballar altres temes.

^{xxv} Els grups petits es fan de composició canviant per facilitar el diàleg entre els participants i evitar lideratges massa forts.

^{xxvi} De totes les dades existents en el padró, les úniques que ens permeten contrastar amb rigor i exactitud el perfil dels participants amb el de la població són el sexe, l'edat i el país de naixement. La resta de dades obtingudes sobre el perfil, que a més ens ajuden a construir el concepte de joventut (treball, dependència familiar...), ens poden ajudar a marcar tendències en els perfils dels joves però en tractar-se de dades

fàcilment canviants en el temps no en podem garantir la fiabilitat. Aquestes últimes han estat extretes de l'Informe sobre la realitat de la joventut a la ciutat de Barcelona (Ajuntament de Barcelona, 2005).

^{xxvii} Informació extreta de les entrevistes realitzades en la fase de diagnosi i de les xerrades realitzades pels ponents del jurats de joves.

^{xxviii} Cal remarcar que les limitacions apuntades s'obtenen d'una pregunta oberta amb el següent enunciat:

“Quina limitació hi posaries?”

^{xxix} A l'enquesta ciutadana no hi havia cap pregunta concreta relacionada amb el transport públic; la demanda de més transport públic es va detectar quan es preguntava obertament als joves què troben a faltar a la nit i quan se'ls demanava que formulessin propostes per a millorar la nit a la ciutat. En canvi, en els jurats ciutadans hi va haver una sessió dedicada a la mobilitat. Finalment, en els tallers participatius també es va tractar el tema.

